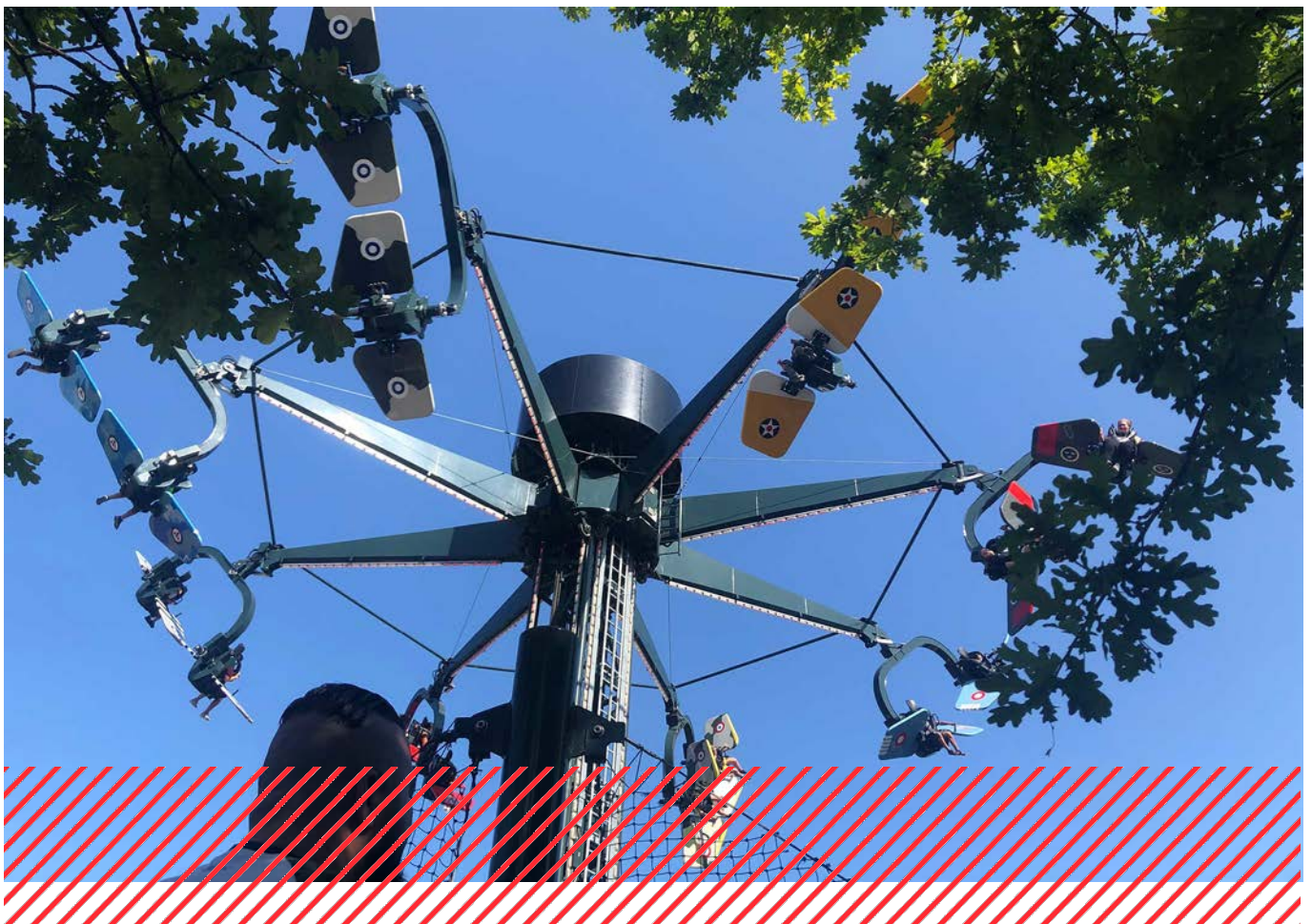

Kalaallit Nunaanni meeqqanut inissitanut feriartarnerup sunniutaa

Misissueqqissaartoq, Karen Margrethe Dahl

Feeriarnerup Kalaallit Nunaanni meeqqanut inissitanut sunniutaa

© VIVE aamma allattut, 2021

e-ISBN: 978-87-7119-843-0

Saqaani assilisaq: Nuka Fleischer, Mælkebøttecetret

Kalaallisut uannga nutserneqarpoq: Kelly Berthelsen

Projekt: 301398

VIVE – Atugarissaarnermut ilisimasat

**Atugarissaarneq pillugu Danmarkimi Ilisimatusarfik Misis-
sueqqissaartarfillu**

Herluf Trolles Gade 11, 1052 København K

www.vive.dk

VIVE-p saqqummersitai issuarneqarsinnaapput suminggaanneer-
nersut erseqqissumik nalunaarlugu.

Siulequt

Kalaallimut meeqqamut ulloq unnuarlu ulloq unnuarlu angerlarsimaffimmi najugaqartumut feeriarneq qanoq sunniuteqartarpa? Apeqqut tamanna 2019-imi nunani killerni ilaqutariit nalinginnaasut amerlaqisut feeriarnerup ukiut tamaasa pisartutut isigineqalereersimaffiata nalaani apeqqutigineqarpoq. 2020-imi apriilimi nalunaarusiap allanneqarluni naammassineqarfiani Covid-19-imik tunillatseratarsinnaaneq pissutigalugu nunarsuarmiut ikittuinnaat nunartik qimallugu angalasinnaapput, Europamilu inuppassuit aneqqusaanngillat katersuuteqqusaanatilu kiisalu Kalaallit Nunaanni, Danmarkimi nunanilu allani sukisaarsaarfiit misigisassarsiorfiillu inuit katersuuffigisartagaat amerlanersaat aasap annersaani matoqqalersimallutik. Taamaalilluni feeriarnerup pingaarutaa inunnut amerlanerujussuarnut allamik imaqalerpoq. Nalunaarusiakku ugguuna feeriarnerup angalasarnerullu inunnut nalinginnaasunut (aamma inuiassuarnut qanoq isumaqarnera akineqarsinnaanngilaq, meeqqalli ullorsuutiminni allagarisarsimasaat feerialu pillugu apersorneqarnerminni oqaluttuaat atuaqqikkaani qaammataaluinnaalluunniit matuma siornarnit allarujussuarmik isumaqalersimapput, taamanikkummi feeriarneq amerlanerit pissusissamisuuginnartutut isigigaluarpaat. Neriuppugut nalunaarusiamik atuarpit atuakkani atussagaattaq feeriarneq qanoq isumaqarneranik isumaliutiginninnissamut, tassa kalaaliaqqamut ulloq unnuarlu ulloq unnuarlu angerlarsimaffimmiittumut aningaasat sumilu najugaqarneq pillugu ulluinnarni aallarnissamut periarfissarissaanngitsumut tunngatillugu isumaliutigissagaat kiisalu nappaalanersuup aallaratarsinnaanitsinnik killiliinera eqqarsaatigalugu isumaliutigissagaat.

Misissuineq misissuisumit Karen Margrethe Dahl 2019-imi aasakku ukiakkullu ingerlanneqarpoq. Misissuineq Nuummi Mælkebøttecenterimit suliaqqissutaavoq aningaasalersugaallunilu.

VIVE meeqqanut sulisunullu ullorsuutimik allannermikkut, apersuinermit peqataanermikkut akisassasanillu immersuinerikkut misissuinermit peqataasimnasunut qujassuteqarpoq.

Kræn Blume Jensen

VIVE Socialimi Ilisimatusarnermit misissueqqissaarnermullu pisortaq

2021

Imai

Eqikkaaneq	5
1 Aallarniut.....	12
1.1 Siunertaq.....	12
1.2 Feeriarnerup meeqqanut atugarliortunut sunniutaa pillugu siusinnerusukkut misissuisarnerit	12
1.3 Kalaallit Nunaanni ulloq unnuarlu ulloq unnuarlu angerlarsimaffiit.....	15
1.4 Paasissutissat periaatsillu.....	15
1.5 Nalunaarusiap sinnerata imarisai	20
2 Mælkebøtteceneri	21
2.1 Ulloq unnuarlu angerlarsimaffiup siunertaa	21
2.2 Immikkoortortat pingasut	21
2.3 Meeqqat atugaat.....	22
2.4 Eqikkaaneq	25
3 Feeriap imarisaa	26
3.1 Feeriarnerup piareersarneqarnera.....	26
3.2 Danmarkimi feeriarneq meeqqat isaannit isigalugu.....	28
3.3 Kalaallit Nunaanni feeriarluni angalaneq	33
3.4 Eqikkaaneq	35
4 Feeriarnerup (ungasinnerusumi) perorsaanikkut sunniutaa.....	36
4.1 Silarsuaq tarpartarpoq, killigisat nikisinneqartarput, imminullu malugisoqartarpoq	36
4.2 Ataqtigiinnerit – ilumut ataannarunik - pilersinneqartarput allangortinneqartarlutillu.....	38
4.3 Iliuseqarsinnaalernerq.....	39
4.4 Feeriarnerup atuarnermut sunniutaa	40
4.5 Sulisut kajuminnerulersarput	41
4.6 Eqikkaaneq	41
Allaaserisat najoqqutarineqartut.....	43

Eqikkaaneq

Kalaaliaqqat ulloq unnuarlu ulloq unnuarlu angerlarsimaffinniittut najugaqatiminnik taamaaqatigisaminnik kiisalu sulisunik peqateqarlunik feeriarernerat taakkununga qanoq isumaqarnerisooq nalunaarusiami matumani misissorneqarpoq. Pingaartumik feeriarnerup meeqqat kinaassutsimikkut inooqataanermikkullu ineriartornerinut sunniuteqarnera kiisalu feeriarnerup ulluinnarni perorsaanermut qanoq sunniuteqarnera sammineqarput. Nunanut allanut feeriarneq qitiutinneqarneruvoq, nalunaarusiamili Kalaallit Nunaanni avatangiisini ilisarisisimaneqarnerusuni feeriarnerup qanoq isumaqarnera ilanngullugu eqqaaneqarpoq. Feeriarnerup iluaqutissartaqarnissaa siumoortumik ilimagineqareerpoq:

- Meeqqat akornanni kiisalu meeqqat sulisullu akornanni ataqatigiinnermik pilersitsissasoq kiisalu ataqatigiilerneramik allanngutsaaliissasoq
- Meeqqat imminnut tatiginerannik naleqartinnerannillu nukittorsaassasoq
- Ungasinnerusumut eqqarsarsinnaalersitsissasoq massakkorpiarlu pisariaqartitanik tunulliuussisinnaalersitsissasoq
- Silarsuarmut ilisimasaqarnerulersitsissasoq
- Inuunermik nalinginnaasumik misigisaqarnerulersitsissasoq kiisalu ikinngutigiiinnik ata-qatigiilersitsissasoq
- Atuarnermik pitsanngorsaassasoq

Feeriarnerup meeqqanut perorsaanermullu sunniuteqassusia naliliisarnikkut misissorneqarpoq, aammali kisitsisitigut paasissutissat atorineqarput. Taamalu nalunaarusiami tunngavigineqarput meeqqanik inuusuttuaqqanillu 5-20-inik ukiulinnik 12-inik apersuinerit, meeqqat 5-15-inik ukiullit 13-it feeriarnerminni ullorsiutaat kiisalu sulisunik tallimanik apersuinerit, taakkulu tamarmik Mælkebøttecenerip immikkoortortaani pingasuni najugaqanngikkunik sulisuupput. Tamatuma saniatigut nalunaarusiamni tunngavigineqarput meeqqat peqataasut Kalaallit Nunaanni ulloq unnuarlu angerlarsimaffinni meeqqanut allanut sanilliullutik atugaannik ilisarnaataannillu misissuulluni apeqqutinut akissutit kiisalu tamatuma kingorna meeqqat Mælkebøttenimiittut taakkulu feeriareerlutik ineriartornerat pillugu misissuinerimi apeqqutinut akissutit.

Mælkebøtteceneri

Ulloq unnuarlu angerlarsimaffinni immikkoortortat peqataasut pingasut tamarmik meeqqanut sumiginnagaasimasunut ulloq unnuarlu angerlarsimaffinni ilaqutariinnut assingusumik avatangiiseqarfiusumi najugaqarsinnaasunut sammisuupput, taavalu – Kalaallit Nunaanni meeqqanut inissitanut allanut sanilliullutik – annikinnerusumik katsorsarneqarnissaminnik pisariaqartitsisuullutik. Taakkunani immikkoortortat pingasut assigiinngilaartunik atuuffeqarput sullissaqarlutillu: Immikkoortortaq ataaseq qulaajaaviusarlunilu inissiigasuafiusarpoq, tassani qulaajaasoaqareeraangat meeqqat allanut inissinneqartarput. Tassani meeqqat sisamat arfinillit inorlugit ukioqarput, meeqqallu sinneri sisamat 7-13-nik ukioqarlutik.

Immikkoortoq alla meeqqanut akullernut inissinneqarnerminni 3-11-inik ukiulinnut ataavartumik najugaqarfiuvoq. Paasissutissat katersorneqarnerata nalaani meeqqat tassaniittut 7-13-inik

ukioqarput. Immikkoortortat pingajuat angajulliunerusunut inissinneqaramik 12-15-inik ukiulinnut anigamillu 23-it tikillugit ukiulinnut ataavartumik najugaqarfiuvoq¹. Paasissutissat kater-sorneqarnerisa nalaanni inuusuttuaqqat 12-20-inik ukiullit tassani najugaqarput.

Meeqqat ulloq unnuarlu angerlarsimaffiup immikkoortortaanit pingasuneersut tamarmik perori-arternerminni sumiginnagaasimapput taamaammallu inoqatinut attaveqarniarnermi ajornartorsiuteqarsinnaallutik, inersimasunut tatiginnissuseqaratik, misigissutsikkut ajornartorsiuteqarlutik kiisalu isumalorsinnaassutsikkut amigaateqarlutik (soorlu imminut aqussinnaas-suseq siunertalimillu iliorsinnaassuseq eqqarsaatigalugit). Meeqqat Mælkebøttecenterimiittut naliliinerit uuttorneqarsinnaasut atorlugit agguaqatigiissillugu meeqqanut Kalaallit Nunaanni ulloq unnuarlu angerlarsimaffinniittunut allanut sanilliullutik atugarissaarnerupput. Taamaam-mat atukkatigut ajornartorsiutinik illumut avammullu sammisunik ikinnerusunik ajornartorsi-uteqarput (atortoq SDG uuttukkanik), aangajaarniutinik imminullu innarlernermik misilit-tagaqanginnerullutik kiisalu atuarnerat aalaakaanerulluni. Tassunga pissutaasimassagunar-poq meeqqat atukkamikkut annertuumik ajornartorsiutillit ikinnerusut Mælkebøttecenterimut inissitassanngortinneqartarnerat, aammali meeqqanut taama ittunut Mælkebøttecenterip im-mikkoortortaasa perorsaaniikkut pitsaasunik atugassaqartitsiviunerat pissutaaratarsinnaavoq.

Sulisoqarneq eqqarsaatigalugu pingaartumik sulisut aalaakaassusiat eqqarsaatigalugu immik-koortortat peqataasut assigiinngissitaarput. Meeqqanut akullernut immikkoortortami sulisut amerlanerit sivisuumik paarsiivimmi sulisimapput meeqqanillu ilisarisimannilluarlutik. Immik-koortortami qulaajaaviumi sulisut taarseraattarput, meeqqallu sivikinnerusumik tassaniittar-mata sulisut meeqqallu ilisarisimaqatigiinnerat annikinneruvoq. Meeqqanut angajullernut im-mikkoortortami ukiut qassiit ingerlaneranni sulisut taarseraatsingaatsiartarsimapput, taamaam-mallu meeqqat sulisullu ilisarisimaqatigiinnerat killeqarnerutsiarluni.

Meeqqat amerlanerit ulloq unnuarlu angerlarsimaffimmit feeriarternit sioqqullugit Kalaallit Nu-naat qimassimanngisaannarpaat. Tassalu meeqqat nukarliit kingulliullutillu takkuttut pernarlutik angalapput, meeqqallu angajullit siusinnerusukkut ulloq unnuarlu angerlarsimaffik aqquti-galugu feeriareersimallutik.

Feeria nalinginnaasoq

Misissuinermi Danmarkimi feeriarneq aalajangersimasoq sammineqarneruvoq, taanna aasarsiortarfinni attartukkani assigiinngitsuni pingasuni tamarmik meeqqanut 5-7-inut sulis-unullu 3-4-inut inissalinnut pivoq. Ulloq unnuarlu angerlarsimaffiit ilaasa marluk feeriarternit kingulleq Falsterimi Marielystimi ingerlanniarlugu aalajangerput, pingajuallu Jyllandip avan-naani Vesterhavip tungaani aasarsiortarfimmi attartorluni. Feeriarfissaminukarniarlutik meeqqat inersimasullu Kalaallit Nunaanniit Københavnimut timmisartortarput tassanggalu tim-misartorlutik aamma/imaluunniit busserlutik ingerlaqqittarlutik. Feeriarnerup nalaani biiliniq at-tartukkanik minibussinilluunniit atuinissamut periarfissaqarput. Feeriarnermi sammisat ilaquta-riinni sammisarineqartartunut assingupput – sammisaqarnerilli akulikinnerulaarput aammalu nioqqutissanik Kalaallit Nunaanni akisuujusunik pissarsiassaangitsunilluunniit pissarsiniar-nermut samminerulaarlutik. Aasarsiortarfiit aliikkusiartarfiillu assigiinngitsut meeqqani aliikku-sersorfigineqarsinnaasut Kalaallit Nunaanni nassaassaangitsut orninneqartarput. Amerlanerit illoqarfissuaq meeqqat ulluinnarminni nalaattanngisaannik ulapaarfiusoq pisorpassuaqarfi-

---

¹ Inissiiinerit nalinginnaasumik inuusuttuaqqat 18-inik ukioqaleraangata unittarput, ikaarsaariarnermili aaqqissuussinerit 23-inik ukioqalernissaannut atuutut akuerineqarsinnaasarlutik.

usorlu tikippaat. Meeqqallu ilaat ilaqtaminnik Danmarkimi najugalinnik takusaanissamut pulaar-neqarnissaminnulunnit periarfissaqarput. Tamatuma saniatigut avatangiisit qaninnerusut pinnguarnissamut Danmarkimilu pinngortitamik ilisimasaqarnerulernissamut atorneqarput.

Silarsuarmik nutaamik naapitsineq

Kalaaliaqqat Danmarkimut pigaangamik namminneq isiminnik silarsuaq angisoorujussuaq imartoorsuarlu qallunaaqqat pissusissamisuginnartutut isigisaat naapittarpaat. Sivisoorsu-armik biilertoqarsinnaavoq kiisalu angallatit Kalaallit Nunaanni naammattuugassaangitsut soorlu qimuttuitsut angallatigineqarsinnaallutik. Inuit assigiinngitsorpassuupput. Pisiniarfii angisoorsuupput. Imaani naluttoqarsinnaavoq (minutsialuinnaangitsuni). Suut assigiinngitsut Kalaallit Nunaani nassaassaangitsut misilerarneqarsinnaapput, suullu tamarmik nunagisamiit sukkanerusumik ingerlasarlutik. Ilaannut toqqisisimajunnaarutaasinnaapput ilungersunarsinnaallutillu, amerlanerilli alutorsartarput. Nukappiaqqap 5-6-inik ukiullip Københavnip mittarfia-niit anillakaannermini misigisani oqaluttuarai allaangilaarooq titartakkanik biilit pillugit filmili-ami McQueenimut ilaaginnarluni tassagooq biilini taama sukkatigisunik takusimanngisaanna-rami. Orpiit portuusut ilaanni ersinangajassinnaasut meeqqat maluginiartarpaat kiisalu aper-sorneqarnerminni kiisalu ullorsiutiminni hiistit, savat, tuttuusat, siuteqqut naratsillu pillugit misi-gisatik oqaluttuarterisarlugit. Aasarsiortarfimmi naluttarfik silami naatsiivimmi pississaarfik as-sut nuannaralugit oqaluttuarisarpaat, kiisalu Nykøbing Falsterimi atisaarniarferujussuarmi atisanik qanoq qinigassaqartigisoq oqaluttuarisarlugu. Ullorsiutini neriniartarfinni assigiinn-gitsuni nerisatik kiisalu sikut slushiceillu pisimasatik peqqissaarulluinnarlugit assilisimasarpaat.

Tamatuma saniatigut meeqqat inersimasullu aliikkusiartarfiit pulaakkatik assut nuannaralugit oqaluttuarisarpaat. Meeqqat nukarliit timertik tamaat atorlugu rutsjebanitigut ingerlarsortarnitik oqaluttuarisarpaat, inersimasullu piffissaq, sumiiffitsik atorfitsillu puigorlugit meeqqanik pinngu-aqateqartarnertik oqaluttuarisarlugu. Ullut 14-it ingerlaneranni aliikkusiartarfiit qassit takusa-rumasarpaat allaallu parkini aasaq naallugu isissutissanik pisisarput parki taannarpiaq qasse-eriarlugu takusarniassagamikku.

Kalaallit Nunaanni feeriarneq – pinngortitamut kulturimullu najukkamut ilisi-maarinnineq

Kalaallit Nunaanni feerianermut nalinginnaasumik ilaasarput imaatigut angalaneq, pisunneq kiisalu pinngortitami imaluunniit kangerlunni nunaqarfinni minnerusuni aallaarsimaarneq. Tamaani inuuneq atortorissaarfiunnginnerusoq meeqqat misigisarpaat, tassanilu meeqqat ne-risassaminnik piniaqataallutillu piareersaaqataasarput. Aamma ulloq unnuarlu angerlarsimaffiit ilaat, kisiannili misissuinermit matumani ilanngunneqangitsut, ukiup qanoq ilinera apeqquataatillugu aallaasinik nassataqartarput taavalu soorlu tutunniarnermi aqisserniarner-milu meeqqanik peqataatitsisarlutik. Angalaneq Kalaallit Nunaanni akisukulummat angalassa-gaanilu umiatsiaqartariaqarmat umiatsiamilluunniit attartorsinnaasariaqartarmat meeqqat Nu-ummi peroriartortut atugarissaartuunngitsut amerlasuut pinngortitamut najukkaminut taavalu aalisartutut piniartutullu kulturimut ilisimasaqangaarneq ajorput. Tamakkununga ilisimasaqas-suseq namminneq oqaluttuarisaanerminnik ilisimasaqarnerulissutigisinnaavaat, aamma ullu-mikkut kalaaliulluni killeqaraluamilluunniit pinngortitaq atorlugu namminermut ilaqtanullu pis-sarsuisinnaaneq atorlugu kinaassuseqarnerup amerlasoorpassuarnut pingaaruteqarnera eqqarsaatigalugu pitsaasumik kinaassuseqalissutigisinnaavaat.

Meeqqat angajullit ullut 14-it kangerlummiinneq taama pissarsiaqarfigitigisutut isigineq ajor-paat – tassami pisiniarfeqanngilaq, pisiniarfeqatuarpallu aalisarnermut atortut kisimik pias-

saasarlutik. Ulluinnarni takornarniagassanik takuneq ajorput, inooriaaserli ilisimariigartik allaannerutsiaannartorli takusarlugu. Sulisut aamma taama isumaqarput, qassiilli aamma oqartarput Danmarkimi feeriarnikkut perorsaanermi pissarsiarineqartartut aamma Kalaallit Nunaanni anguneqarsinnaasartut, kiisalu Kalaallit Nunaanni angalanerit nunani allani pisoqarfioqisumik feeriarnernut sanilliullugit eqqissiffiunerusinnaasut isumaliorfiusinnaanerusullu. Tassalu angalanerit taakku *aamma* nuannaarnermik ataatsimoorlunilu misigisaqarnermik pilersitsisarput kiisalu nunanut allanut angalanertulli meeqqat inersimasullu sivilisunerusumik ilisarisimaqatigiinneranni qaninnerulernermik piginnaasanillu pilersitsisarlutik.

Ataqatigiinnerit pilersarput allangortarlutillu

Feeriarneq sumiiffinnik allanik tikitaqarnerinnaanani aamma angerlarsimaffimmi nalaattakkanit allaasunik misigisaqarfiusarpoq. Meeqqataaq oqaluttuarput inersimasut inuttut qanoq ittuussusii misigisaramikkitt attavigiinnitik allangortartut. Piffissat aalajangersoriikkat taarsaannerullu naalagaanerat unikkallartarpoq. Paarlattuanik inuit ullaakkut iteqatigisatik, unnukkut nereqatigisarpaat innartitsisorisarlugillu. Inersimasut inuttut pissuseqarneruffiini takusarpaat, illumi ataatsimi sinittaramik, nalunnguaqatigisaramikkitt, imaluunniit inersimasut ulluinnarni takutittakkaminnit misigissuseqarnerusut takusarlugit. Inersimasut takusarpaat immisullu rutsjebanernej nuannaritigigaat, inersimasullu aliortuarterfimmi meeqqanilluunniit ersinerusartut takusarlugit. Aamma inersimasut nammineq inuttut inuunerannut akuunerusutut misigisarput assersuutigalugu sulisut ilaasa ilaqutaannut danskiusunut iseriartoqquneqartaramik. Misigisat tamakku tamarmik meeqqat inersimasullu akornanni ataqatigiinnerulersitsisarput ataqatigiinnernillu ilumoornerulersitsisarlutik meeqqanullu pingaaruteqartaqalutik.

Sulisut feeriarnep kingorna ulloq unnuarlu angerlarsimaffinni suli sulisaraangata ataqatigiilersimanagerit ataqatigiinnerillu allangorsimanageri ulluinnarni ingerlalluarterulersarput meeqqat inersimasunut inuttut akisussaassuseqarnerusutut misigisarmata taamalu ikiuukkumatunerullutillu naalaarnierulersarmata. Aamma inersimasut oqaluttuarput feeriat kingornatigut meeqqanik oqaloqatiginnilluarsinnaanerulersarlutik, tassami meeqqat ulluinnarni nalaattakkaminnit atorfilippalaannginnerusunik inuppalaarnerusumilli naapitsisarput. Aamma ataatsimoorluni misigisaqarneq oqaloqatigiilluarnissamat tunngavissiisarpoq meeqqat inersimasullu misigisamminnik eqqaakuloqatigiissinnaasarmata taamalu ataqatigiilersarlutik.

Paarlattuanittaaq feeriarnep kingorna sulisut qanillisimasatik suliunnaarsimagaangata meeqqat inuusuttuaqqallu maqaasisarput, nikallorlutik ajattugaasutullu misigisarlutik, kiisalu nukiiit ataqatigiinnerup pilersinneranut allangortinneranullu atorsimasatik maanngaannartineqartutut misigisarlugit. Feeriarnep meeqqat inersimasullu akornanni attaveqalernermut pissutaaqataasarnep ataqatigiinnerullu perorsaanermi atorneqarsinnaaneranut aammat-taaq apequtaasaqaaq feeriarnep kingorna ataqatigiilersimanagerup ulluinnarni nangin-neqarsinnaanera.

Meeqqat qassiit oqaluttuarput ineqatitik feeriarneminni peqatiginerusarlugit peqatiginerallu allaanerusartoq. Immikkoortortani meeqqat nukarliunerusut najugaqarfisigaanni feeriarluni ataatsimut misigisaqarnerit feeriareerneruttaaq kingorna qaninnerusumik ataqatigiilernissamat tunngavissaqalersitsisarput. Meeqqanut angajullernut inuusuttuaqqanullu immikkoortortani inuusuttuaqqat inersimasullu oqaluttuarput inuusuttuaqqat angerlamut apuukkaangamik illoqarfimmi ikinngummik ilaqarumanerusartut feeriallu nalaani peqatigiissimanagerit attatinnginnerusarlugit.

Killigisat nikisinneqartarput

Meeqqat amerlanerit alliatornerminni qasseeriarlutik ajorsartitaallutillu qanoq iliorarsinnaanginnermik misigisaqartarsimapput misigisatillu tamakku pissutigalugit ernumasunngortarput namminnerlu piginnaaneqassuserminnik upperinnigunnaartarlutik. Taamaammat sulisut naapertorlugit feeriarnermi sammisaqarnikkut siunertaasut ilagaat meeqqat pisuni nakutigisaasuni killigisaminnik nikisitsinissaannut imminnullu tatiginerulernissaannut sungiusasallugit. Tamanna qallortarfinniinnikkut pisinnaavoq, taakkunanilu meeqqat angajullit orpinnut portusuunut pituutserlutik qallorsinnaapput, meeqqat aliikkusiartarfinni nangiarnartunik misiliisnaapput imaluunniit Kalaallit Nunaanni ulluni qassiini pinngortitami pisummik angalasinnaallutik.

Meeqqat nutaamik misiliinissamut sapiissuseqalerfigisaminnik nukissaqalerfigisaminnilluunniit misigisaqaraangamik aallaqqaammut ersisarnerat kingornalu qanoq nuannaartigilersarnerat inersimasut sulisullu pingaartorsioqalutik oqaluttuarisarpaat. Sulisup ataatsip oqaluttuaraa niarsiaraq mianersortoq, siusinnerusukkut aliikkusiartarfiliaraangamik sulisunut assut qaninniararsimagaluartoq, tamatumuunali aliikkusiartarfimmiinnerminni aalajangersimasoq aliikkutassanik pikkunartunik misiliinialuni meeqqat allat peqatigilluinnarumallugit. Misiliinartilluni anilaangangaarami qissaserpoq, kingornali sulisut niarsiaraq takusaat allanngorsimaqaaq, oqarnerattulli Namminersorlutik Oqartussatulli namminersorsinnaarpasitsigaaq inersimasunillu ikiorneqarani misilitassanik nangiarnarsiartuinnartunik misileeqattaalerluni.

Ungasinnerutsiartuq isigalugu silarsuarmik allaasumik naapitsinermikkut meeqqat sunik ilisimariinngisaminnik nalaataqarnissamut sungiusarsinnaapput taamaalillutillu namminersorlutik silarsuarmut anillakaannissaminnut sapiillisarsinnaallutik. Meeqqat angajullit ilaat oqaluttuarput Københavnip mittarfia takoreerlugu Londonimi, Parisimi Tokyomiluunniit mittarfiit takorloorluarsinnaaneruleritik, nunarsuatsinnilu sumiiffiit allat takorusulerlugit. Qassit Danmarkimi sumiiffiit ungassissutsillu pillugit ilisimasaqarnerulerput taamaammallu soorlu Danmarkimi efterkolernissartik imaluunniit ilinniagaqarnissartik takorloorsinnaanerulerlugu.

Feeriarneq iliuuseqarsinnaassusermik imminullu aqussinnaassusermik ineriartortitseqataasinnaavoq

Feeriarnissaq misigisassallu angisuut allat meeqqat qilanaarisinnaasaat feeriap allartinnissaata tungaanut meeqqat iliuuseqarsinnaassusiinik imminullu aqussinnaasuusiinik ineriartortitseqataasinnaapput. Taamaatoqassappalli feerialernissamut qanoq utaqqitiginissaq eqqarsaatigalugu meeqqat piffissamik misiginissaannik sulisut ikiuuttariaqarput aalaakaasariararlutik. Immikkoortortani marlunni meeqqat piffissamik paasisimasaqarnerulersikkumallugit siunissamillu tigussaanerulersitsivigiumallugit qaammatsiutit nusuttakkat, feeriarneq pillugu aviisi kiisalu siusinnerusukkut misigisat aallaavigalugit feeriami misigisanik eqqartuineq ator-neqartarput. Taamaaliornikkut meeqqat qilanaarisamik piviusunngornissaannik upperinnilernissaat ineriartortinneqartarpoq, tamannalu anguniakkanik annikitsunnguanilluunniit ilungersuutiginninnissamut anguniarlugillu iliuuseqarnissamut qamuuna kajummissuseqalersitsinnaavoq. Assersuutigalugu niarsiaraq nerisanik ajorisaqarnerminik ajugaaffiginnippoq, tassami aliikkusiartarfimmi misilitassap naammattumik angissuseqaraani misilinneqarsinnaanera kiisalu nerisat alliatornerullu ataqatigiinnerannik paasinninnissamut sulisut ikiorpaat. Assersuut alla tassaavoq niarsiaraq kaasarfimmiussaminit ukiup annersaani ileqqaartartoq Danmarkimi taamaallaat pisarineqarsinnaasunik pisiniarsinnaaniassagami.

Meeqqamut inissitamut pissutsit allanngorartuarnerinik sumiginnagaanermillu misigisaqarsimasumut assersuutit tamakku pereersunik, pisunik pisussanillu ataqatigiilersitsinissamut sungiusaataasinnaapput taamalu siunissami kissaateqarnissamut kissaatillu naapertorlugit iliuseqarnissamut sapiissuseqalersitsisinaallutik. Taamaaliornikkut feeria misigisallu nuannersut allat, meeqqat sumiginnagaasut siunissami pisussatut upperissallugit sapiissuseqarfiginnaasaat inuunermi nammineersinnaalernissamut eqqarsartaatsikkut piginnaasanik inerisaanissamut sungiusaataasinnaapput.

Meeqqat silarsuaanni isumalinnik qilanaaruteqarnikkut iliuseqarsinnaassusermik pilersitsineq tapersorsoneqassaaq feeriat akornanni sulisut meeqqanut malinnaasinnaappata, kiisalu iliuseqarsinnaassutsimik inerisaanermut sulisut naammattumik paasisimasaqarpata. Tamanna pissutigalugu sulisut aalaakkaappata ilinniarsimassuserlu qaffasingaatsiarpat sunniuteqarluarnerpaassaaq.

Feriarnep atuarnermut ikinnguteqarnermullu sunniuteqarnera

Misissuinermi isuma toqqammavigineqartoq tassaavoq feeriarneq meeqqat inissitat feeriarnerup kingorna atuarfimmi meeraqatigiinnut akuunerulersutut misiginerannut pissutaaqataasasooq. Toqqaannartumik aperineqaramik meeqqat misissuinermut peqataasut tamanna apeqqutaatippallaanngilaat – tassa meeraqatigiinni nuannarineqareernertik imaluunniit akuli-usimalluareernertik pissutigalugu, imaluunniit ikinngutaasa akornanni ataasiakkaaginnanguit angerlarsimaffiup avataani feeriarnikuunerat pissutigalugu, kiisalu meeqqat apersoneqartut meeraqatigiinnut nalinginnaasumik peqataasutut misiginissaannut feeriarnerup apeqqutaannginnera pissutigalugu.

Taamaattorli feeriarneq meeqqat meeraqatigiinnut akuunerannut inoqasersornerannullu apeqqutaalersinnaavoq, tamatumanili feeriarneq immi apeqqutaanerpaanani feeriarnerup ulluinnarni perorsaanermut ilaanera pissutaanerussaaq. Meeqqanut ingerlanerliortunut, imaluunniit feeriarneq sioqqullugu ataatsimoortunut peqataanissamik ajornartorsiuteqareersunut ulluni 14-ini feeriarneq immi tupinnartulianik pilersitsiviunaviannngilaq.

Meeqqat atuarfinni suliassamikkut ineriartornerat eqqarsaatigalugu feeriarneq ataavartunik sunniuteqarnersoq misissuinikkut ersersinneqanngilaq. Taamaattoqarsimappat meeqqat silarsuarmik takornartamik takunermikkut silarsuarmi qaammaassaqarnerulernerannik pissuteqarsimassaaq, tamatumuuna suut pineqartut taaguutillu silarsuarni allani atugaasut atuakatigut tusartakkatik paasisaqarfiginerulissagamikkut. Tamatuma saniatigut meeqqat sunut nuutaanut sapiissuseqalernertik iliuseqarsinnaassuseqalernertillu atuarfimmisaaq sunik unaminiagassaqaleraangamik atorsinnaavaat.

Meeqqat ineriartornerat feeriarnermi sulisunut erseqqinnerulersarpoq

Meeqqanut nukarlernut najugaqarfimmi sulisut erseqqissaapput meeqqat feeriarnermiit feeriarnermut ineriartornerannik malussarniarnissamut feeriarnermi periarfissaqarnerulersarlutik. Taakku oqarnerat naapertorlugu ulloq unnuarlu angerlarsimaffimmi perorsaanerminnik nangitsinissamut kajumissuseqalersarput. Aamma oqaluttuarput Danmarkimi Kalaallilu Nunaanni feeriarnermi inuttut sulinerminnillu pissarsiaqarfittut namminneq inuttut misigisaritik, taavalu feeriarnermi tamakku suliffimminniiginnartarnerannut pissutaaqataasartut.

Misissuinermi ataatsimut inerniliusseq

Misissuinermi takutinneqarpoq meeqqat inissitat ineriartornerannut, attaveqalernerannut kiisalu sulisut kajumissuseqarnerannut feeriarneq iluaqutaasinnaasoq. Meeqqat sulisullu silarsuarmut ilisimasaqarnerulernerminnik, imminut tatiginerulerlutillu iliuuseqarsinnaanerulernerminnik unnersiortarput, peereersut, pisut pisussallu ataqatigiinnerannik paasinninnerulersimasarput kiisalu meeqqat sulisullu paaseqatigiinnerulersimasarlutik. Suulli assigiinngitsut feeriarpoq qanoq pissarsiaqarfiutigineranut, meeqqat ineriartornerat pillugu ungasinnerusoq isigalugu sulinermit feeriami misigisaqarnerup sunniuteqassusianut apeqqutaapput:

- Meeqqat feeriarmissamut piareersarluarsimanissaat pingaaruteqarpoq, tassa feeriarnerpiami toqqissimanerulersitsisarmat, aammali massakut qilanaarnerup iliuuseqarnerullu kiisalu siunissami pissarsinissap / nuannaaruteqarnissap feeriarnerup ulluinnarni perorsaanikkut pingaaruteqarsinnaasup ataqatigiilersinnissaannut tamanna pingaaruteqarmat.
- Pingaaruteqarpoq feeriarnerup nutaanik sunillu ilisarnartunik imaqarnissaa meeqqat killissaminik qaangiisinnaaqqullugit silarsuaallu tarpaallatsikkumallugu, aamma feeriarneq sioqqullugu feeriami misigisassat takorloorneqarsinnaaqqullugit qilanaarineqarsinnaaqqullugillu.
- Aamma meeqqat akornanni kiisalu sulisut meeqqallu akornanni qanillinissamut ataqatigiilernissamullu periarfissiinissaq pingaaruteqarpoq kiisalu feeria naaerepat ataqatigiinnerit tamakku ineriartorteqqinneqarnissaannut periarfissaqassalluni.

Tassalu feeriarneq perorsaanikkut aatsaat sunniuteqalersarpoq sulisut akornanni allanngortoqannikkaangat, aammalu ungasissoq isigalugu meeqqat ataasiakkaat ineriartornerannik suliaqarnerminni, sulisut meeqqat feeriarnerminni misigisaannik kiisalu ataqatigiilernissamik suliaqarnerminni tamakkuninnga toqqammaveqarsinnaasaraangata.

1 Aallarniut

1.1 Siunertaq

Misissuineq manna aallartinneqarpoq Kalaallit Nunaanni ulloq unnuarlu angerlarsimaffimmi Mælkebøttecenterimi meeqqat sulisullu Kalaallit Nunaata avataani feeriaqatigiinnerisa iluaqu-tissartaanik sulisut maluginiagaqarsimanerat tunngavigalugu. Taamaammat perorsaanikkut suleriaatsinik ineriartortitsinissaq siunertaralugu kiisalu feeriarnissamut aningaasanik pissarsiniansinnaajumalluni Mælkebøttecenterimiit takussutissiorusunneqarpoq kalaaliaqqat inissitat feeriarnertik qanoq pissarsiaqarfigisarneraat, kiisalu feeriarneq perorsaanikkut sulinermut qanoq ilanngunneqarsinnaanersoq.

Namineq maluginiakkat kiisalu ilisimatusarnernit allaaserisat killeqaraluit tunngavigalugit naatsorsuutigineqarpoq feeriarneq makkununga sunniuteqassasoq:

- Meeqqat akornanni kiisalu meeqqat sulisullu akornanni ataqatigiittoqalissasoq ata-qatigiinnerlu allanngutsaalineqassasoq, tassami peqatigiinneq ataannarnerusoq misigisaqatigiinnerlu tatiginninnermik ataatsimullu kinaassuseqarnermik pilersitsissam-mata.
- Meeqqat imminnut tatiginerannik naleqartinnerannillu feeriarneq nukittorsaassasoq pis-uni nutaani meeqqat imminnut misiligarnerisigut pinngortumik
- Siunissami pissarsiaqarsinnaajumalluni ungasinnerusumut eqqarsarsinnaassuseq an-nerusoq pilersinneqassasoq massakkorpiarlu pisariaqartitannik tunulliussoqarsin-naalissasoq
- Silarsuarmik ilisimasaqarnerulerneq pingussasoq
- Inuunermik nalinginnaasumik misigisaqartoqassasoq kiisalu feeriareerluni atuarnep aallartinnerani meeraqatitulli feeriarnilersaarnikkut atuaqatinut peqataalluarnerulerneq pilissasoq
- Ilisimasaqarnerulerneq inunnullu akulerulluarneq aqputigalugit atuarneq pitsaanerulis-sasoq.

Misissuineq manna piffissami killilimmi paasissutissanik naliliinernik tunngavilinnik aal-laaveqarmat – aammalu meeqqat feeriartut feeriannigittullu imminnut sanilliunnissaannik peri-arfissaqarfiunngimmat – feerip sunniutai pillugit ilimagineqartut ilumut piviusunngussanersut misissuinermi qularnaatsumik paasineqarsinnaanngilaq. Siunertaasoq tassaavoq meeqqat namineq misigisaat kiisalu namminneerlutik feeriarnep pingaassusianik paasinninerannik takussutissiussalluni kiisalu feeriarnep siorna, nalaani kingornalu sulisut perorsaanermut fe-riarnermik qanoq atuisinnaatiginerannik takussutissiussalluni. Tamatuma saniatigut feeriarnep qaangiunnerani meeqqat ulluinnarni inuunerannut qanoq allannguitiginersoq (allannguinn-gitsinersorluunniit) pillugu sulisut misigisaat nalilivigineqassapput.

1.2 Feeriarnep meeqqanut atugarliortunut sunniutaa pillugu siusinnerusukkut misissuisarnerit

Nunarsuarmioqatigiit atugarissaarnerusut ilarpassuinut feeriarnep pingaaruteqarpoq. Inuppas-suarnut ukiumut pisartuni pingaarnerpaajuvoq, suliffimmik iperaalaarfiusinnaalluni nutaanillu

misigisaqarfiusarluni. Ilaqutariinnut qanigisariinnullu allanut feeria tassaakkajuppoq ataatsimoorluavinnissamut periarfissatuaasoq, aammalu ataatsimut peqatigiinnermik misigisaqatigiinnermillu ineriartortitsivissatuaasoq ukiup sinnerani isumalimmik peqatigiinnermut tunniussaqaqataasinnaasoq. Taamaammat feeriarneq inuit ataasiakkaat inuunerannut kiisalu ilaqutariit (attarmoortut) ataqatigiinnerannut pingaaruteqaqaaq. (Carr, 2011; Schänzel, 2013)

Meeqqat atugarliortut feeriarnerannut aningaasarpasuit suliniaqatigiiffinit atorneqartaraluartut feeriarnerup meeqqanut atugarliortunut neqeroorutaasarnerata pingaarutaa ilisimatusarinnikkut allaaserisatigut sammineqarsimanngeqaaq. Misissuinnermut matumunnga allaaserisanik najoqqutassarsiornermi misissuineq ataaseq (Lewis 2001) feeriarnerup meeqqanut inuusuttuaqqanullu inissitanut ulloq unnuarlu angerlarsimaffimmik peqateqarlutik ingerlanneqartup sunniutaanik misissuinerusoq nassaarineqarpoq. Misissuinerit allat inunnut aningaasatigut peqqissutsikkullu atugarissaanngitsunut feeriarnerup (isumaginninnikkut takornariartitsinermik taaneqartup) pingaarutaanut tunngasut annermik *ilaqutariinnut*, tapiiffiqineqanngikkunik akissaqanngikkaluartunut periarfissaqanngikkaluartunullu sapaatit akunneranni ataatsimi angerlarsimaffitsik qimallugu feeriarnissamut suliniaqatigiiffinit taperseerineqarnerannut tunngasuvoq (Hazel, 2005; McCabe, 2009; McCabe & Johnson, 2013; Schänzel, 2013; Minnaert, 2012).

Ilisimatusarnerup annikitsuinnaanera feeriarnerup sunniutaata erseqqilluinnarneranik ilimasunermik pissuteqarsinnaavoq, kiisalu meeqqat atugarliortut feeriarnerata suliniaqatigiiffinit namminersortunit kajumissusiinnarmillu ingerlanneqartunit aningaasalersorneqartarnera pissutaasinnaavoq taakkumi feeriarnerup meeqqat inuttut inooqataanikkullu atugaannut feeriarnerup sunniutaanik annerusumik nalilersuinissamut aningaasassaqaarneq ajormata (Hazel, 2005; McCabe, 2009; Schänzel, 2013).

Isumaginninnikkut takornariartitsinernik misissuinnermik paasiniaanermi Hazelip paasisimavaa feeriarneq nukissaqalersitsisartuq tarnikkullu atugarissaarnerulersitsisararluni, misilittagaqaarneulersitsisararluni, ilisimasaqaarneulersitsisararluni piginnaasaqaarneulersitsisararlunilu, ilaqutariit iluanni inuttut attaveqatigiinnermik pitsaanerulersitsisararluni nutaanillu ilisarimasagaalersitsisararluni kiisalu meeqqanik nammineersinnaanerulersitsisararluni. Tamatuma saniatigut Hazelip oqaluttuaraa ukiut tamaasa feeriarneq 2000-ikkunni ilaqutariiusut inuunerannut nalinginnaasutut ilaalivissimasoq, taamaammallu isumaginninnikkut takornariarneq aqquutigalugu peqataasut inuiaqatigiinnut nalinginnaasunut ilaavissuunerannik allisitsisartuq feeriarnerup kingorna ilisarimasaminnut misigisalikkersaarsinnaalersaramik (Hazel 2005).

Meeqqat inuusuttuaqqallu eqqarsaatigalugit Lewisip (2001) takutippaa feeriarneq meeqqat inooqataanikkut piginnaasaannik imminnullu tatiginerulerannik kinguneqarsinnaasoq, nutaanik misiliinissaannut periarfissiisartuq aammalu kulturinik allanik takunninnissaannut periarfissiisararluni, tamakkulu meeqqat imminnut ataqqinninnerulersitsisinnaasut aammalu nammineersinnaanerulersitsisinnaasut iliuuseqarsinnaanerulersitsisinnaasullu. Tamatuma saniatigut feeriarneq sulisut meeqqallu inissitat ataqatigiinnerannik nukittunerulersitsisinnaavoq (Lewis, 2001).

Misissuinnikkut allakkut takutinneqarpoq meeqqat inissitat qanoq sulisutut ilisimasanik aningaasanillu aqutaanngitsumik 'piviusunik attaveqarnermik' maqaasisaqartartut, tassa meeqqat inuttut kinaanerminnik soqutiginnivinneq maqaasisaraat. Maqaasinertik taanna ulloq unnuarlu angerlarsimaffimmi sulisunit annikillisinniarneqartittarpaat, taamaammat sulisut imminnut tunniunnerannik sulisutuinnarlu pinnatik sammigaangatsik assut qujarussisarlutik (Højlund, 2006; 2009). Feeriarneq sulisut meeqqalu skemanik malitaqaratik ataavartumik

ataatsimoornerannik misigisitsiviusoq peqatigiinnermik ilumoortumik misigisitsiviusinnaavoq taamalu sulisut meeqqallu akornanni tatigeqatigiinnermik ineriartortitsisinnaalluni.

Kalaallit Nunaanni meeqqat inissitat eqqarsaatigalugit Nuummi ulloq unnuarlu angerlarsimaffimmi inuusuttuaqqat 12-18-nik ukiullit akornanni misissuinnermi annikitsumi paasineqarpoq inuusuttut killinniaranni aammalu inuusuttuaqqat ammarlutik imminnut suliarisinnaanngornissaat anguniarlugu tatiginnilersinniaranni ulluinnarni pisartut qimallugit sulisut inuusuttuaqqallu ulluni qassiini ataatsimut itisuumik misigisaqarneri pisariaqartinneqartartut. Tamatuma sania-tigut inuusuttuaqqat illup avataani allanik sammisaqarlutik ulapaartillutik peqatigiillualernissaat ajornakusooraluaq angalaarnikkut tamatumunnga tunngavissiuisoqartarpoq (Dahl, 2016).

Sunniutit iluaqutaasinnaasut tamakku amerlanersaat Kalaallit Nunaanni feeriarnermi anguneqarsinnaapput. Kalaallit Nunaanni pinngortitaq angallavigalugu imaannaanngitsuvoq, angalanerullu pisariunera akisuneralu pissutigalugu meeqqat atugarliortut amerlanersaat illoqarfigisartik / nunaqarfigisartilluunniit qimallugu angalanermik misilittagaqangaartanngim-mata Kalaallit Nunaanni angalaarnerinnarni pinngortitami kulturikkullu misigisassarpassua-qartarluni.

Nunanili allani misigisassaqqarpoq inuiaqatigiinni nutaaliaasuni inuunermut tunngasunik Nunatsinniiginnarluni misigisassaannigitsunik – paasisassat inuusuttut inersimasutulluunniit Kalaallit Nunaata avataani ilinniagaqarniaranni sorpassuartigut pingaaruteqarsinnaasut. Ima-luunniit Kalaallit Nunaat kalaallillu silarsuarmut avatangiisumut qanoq attaveqarneri paasiniaraanni tamakku pingaaruteqarsinnaapput. Takorluugaq tassaavoq kalaaliaqqat feeri-arnierup nalaani piffissami killilimmi pissutsinik takornartanik tamakkuninnga tipisiuinnerminnik iluaquteqassasut taamalu ullut arlaanni Danmarkimi ilinniagaqarnialissagunik piareersimane-russallutik.

Feeriarnerup peqataasunut eqqarsartaatsikkut inooqataanikkullu iluaqutaanerata nassa-tarisaanik oqaaseqartut qassiit oqaatigaat feeriarneq pinaveersaartitsinertut isigi-neqarsinnaasoq kingusinnerusukkat katsorsaanernik assigiinngitsunik pisariaqartitsilersussaa-galuarnernik millisaataalluni (Hazel, 2005). Kisiannili sunniutinik misissuinnermik piviusunik as-sigiinnik atugalinnik sanilliviusunik, tassa feeriarneq feerianngitsunillu misissuivinnik soqan-ngilaq. Taamaammat inunntut ataasiakkaanut ataatsimoorunullu atugarliuteqartunut feeriar-titsisarnerup piffissami ungasinnerusumi sunniutaanik ilisimasaqanngilagut.

Isumaginninnikkut takornariartitsineq pillugu ilisimatusarnernik allaaserisani atugarliuteqartut feeriaqataasut iluaqutissarsiaasaat kisingajavimmik sammineqartarput, aammalu misissu-innermi matumani tamanna naatsorsuutigineqarpoq. Eqqarsaatigineqartariaqarporli aamma feeriap imarisaa imaluunniit qanigisanut attaveqarneq pillugit feeriarneq pakatsiffiusinnaam-mat. Feeria ukiumi pisartuni pingaarnerpaatut amerlaqisunit isumalluarfigineqartaqaaq, kipsisuitsumilli siallersimappat feeriamilu misigisat naatsorsuutigisaraluaqatut inngippata, imaluun-niit qanigisat oqqattarsimagaani imaluunniit susassaaleqeqatigiittarsimagaani ilimasunner-igaluit tamakku pakatsiffigisimagaani inuttut atugarliornerulernermik inuttullu attavigisaagaluit avissaarnerinik nassataqarsinnaapput. Taamaattoqarsinnaavoq ilaqutariit akornanni aammalu ulloq unnuarlu angerlarsimaffinni.

1.3 Kalaallit Nunaanni ulloq unnuarlu ulloq unnuarlu angerlarsimaffiit

2020-imi Kalaallit Nunaanni meeqqanut inuusuttuaqqanullu annerusumik innarluuteqann-gitsunut ulloq unnuarlu ulloq unnuarlu angerlarsimaffiit 22-iupput. Taakkunannga 11-it Nammi-nersorlutik Oqartussanit pigineqarlutillu ingerlanneqarput, pingasut kommunimit pigineqarlutillu ingerlanneqarput, taavalu arfineq pingasut imminnut pigisuuput, tassa suliaqatigiiffinnit nam-minersortunit aningaasaateqarfinnillu pigineqarlutillu ingerlanneqarlutik. Mælkebøttecenteri taaneqartunut kingullernut ilaavoq. Ulloq unnuarlu angerlarsimaffiit affaat Mælkebøttecenteri-tulli Nuummi inissisimapput, sinnerili sinerissami illoqarfinnut annernut siammarsimallutik.

2019-imi Kalaallit Nunaanni meeqqat 0-17-inik ukiullit 2,1%-ii (296) ulloq unnuarlu ulloq unnuarlu angerlarsimaffinni najugaqarput, Danmarkimili 0,3%-iullutik. Taamaammat ulloq unnuarlu ulloq unnuarlu angerlarsimaffinni peroriartortut nunanut allanut sanilliullugit amerlapput. Tamatuma saniatigut kalaaliaqqat inissinneqartartut Danmarkimi inissitanut sanilliullutik ukiu-kinnerusarput agguaqatigiissillugulu sivisunerusumik paarineqartarlutik.

Meeqqat ulloq unnuarlu ulloq unnuarlu angerlarsimaffinniittut ilarpassui peroriartornerminni an-neritoqisumik sumiginnagaasimasarput, amerlasuullu atugarissaartanngillat pissusilersornik-kullu ajornartorsiuteqartarlutik, soorlu sakkortusaartarlutik, imigassamik hashimilluunniit, piner-lunniarnermik, imminut innarlernermik imminornissamilluunniit eqqarsaatinik ajornartorsi-uteqarlutik. Tamakkunatigut kalaaliaqqat qallunaaqqallu ulloq unnuarlu ulloq unnuarlu anger-larsimaffinniittut assigiinngissuteqangaanngillat. Meeqqat ajornartorsiutaat ulloq unnuarlu an-gerlarsimaffiit akornanni assigiinngissitaarput. Ulloq unnuarlu angerlarsimaffeqarpoq meeqqanik assut ikiortarialinnik najugaqarfiusunik, atuarfimmi peqataanissamut meeqqallu sammisartagaanni nalinginnaasuni allani peqataanissamut ajornartorsiuteqartunik paarisqaar-tunik. Allani meeraqarpoq sumiginnagaanerminnit sunnigaasimagaluarlutik ataatsimut isi-galugu meeqqatut inuunermik nalinginnaasumik inuuneqarsinnaasunik. Mælkebøttecenterip immikkoortui kingullernut taaneqartunut ilaapput (Dahl, Kloppenborg & Pedersen, 2020).

Kalaallit Nunaanni isumaginnermi tamarmi sulisut taarseraannerat annertoqaaq. Aamma taamaappoq ulloq unnuarlu ulloq unnuarlu angerlarsimaffinni, ulloq unnuarlu angerlarsimaffinni amerlasuuni sulisut taarseraattaqalutik. Taarseraannerujussuaq Kalaallit Nunaanni perors-aasunik amigaateqarnermik pissuteqarunarpoq allami sulilernissamut taakku periarfissa-gissaartarmata. Pissutaasut allat tassaagunarput sulinermi atugassarititaasut naammagi-nanngimmata, aporaattarnerit amerlaqimmata imaluunniit meeqqat tarnimikkut ikilerneqarsi-masut naammattumik ikiorluarsinnaannginnerinik misigisoqartarmat (Dahl, Kloppenborg & Pe-dersen, 2020).

1.4 Paasissutissat periaatsillu

Misissuineq annermik naliliisarluni misissuinermik tunngaveqarpoq, tamatumanilu Mælkebøt-tecenterip immikkoortuini pingasuni meeqqat sulisullu ullorsiutit apersuinerillu atorlugit allaase-risarpaat feeriarnerminni suut maluginiarnerlugit, kiisalu feeriarnarup siorna, nalaani kingornalu perorsaanermut feeriarnarup qanoq sunniuteqarnerisooq allaaserisarlugu. Tamatuma saniatigut feeriarnarup pingaarutaanik misissuinermut ilutigitillugu kisitsisitigut paasissutissat misissui-nermut ilanngunneqarneranni meeqqat Mælkebøttenimiittut Kalaallit Nunaanni ulloq unnuarlu paarsivinnut allanut sanilliunneqartarlutik. Kiisalu malitseqartitsilluni immersugassat atorlugit misissuisoqarpoq meeqqat feeriareerlutik ineriartornerannik apersuiffiusumik.

Paasissutissanik assigiinngitsunik qassiinik atuinikkut paasissutissat sapinngisamik tamatigo-ortuunissaat qularnaarniarneqarpoq kiisalu ulloq unnuarlu angerlarsimaffimmi sulisut kisiisa aqqutigalugit feeriarnerup pingaarutaa ersersikkumanagu meeqqalli periarfissat assigiinngitsut atorlugit isummaminnik saqqummiinissaat qularnaarniarneqarluni. Siusinnerusukkut misissuinermit misilittakkat (Dahl, 2016) ersersippaat kalaaliaqqat oqaatsit kulturilu pissutigalugit apersorneqartillutik tunuarsimaarnerusartut kiisalu oqaaseqatigiit tannerusut atornagit oqaatsit ataasiakkaaginnaat kiinnartillugu atorlugit akikkajuttartut (soorlu qallutik qullaamillugit angertarlutik kiisalu qingartik eqillugu naaggaartarlutik). Taamaammat apersuinerup saniatigut meeqqat isummaminnik saqqummiussitinneqassanersut isumaliutigisariaqarsimavoq, kiisalu apersuinermi meeqqap nammineq oqaluttuassai annerpaamik saqqummersinniarneqassanersut isumaliutigisariaqarluni. Tamannalu pillugu meeqqat qinnuigaakka feeriarnerminni ullorsiteqaqqullugit ullorsiuutillu assiliartalersoqqullugit. Ullorsiuutit imminni paasissutissarsiorfiusinnaapput kiisalu apersuinermi tunngavigineqarsinnaallutik, taamalu meeqqat nammineq assilitsatik allakkatillu allaavigalugit feeriarnerminni misigisaminnik oqaluttuarsinnaassallutik.

Taama paasissutissanik assigiinngitsunik aallaaveqarnikkut nalunaarusiornermi misissueqqissaariaatsit assigiinngitsut atorneqarsinnaalerput taamalu feeriap sunniutaa meeqqat isaannit perorsaanermiillu isigineqarsinnaalissalluni.

1.4.1 Ullorsiuutit

Feeriarneq qaammatinik marlussunnik sioqqullugu sulisut PowerPointikkut ullorsiusiorneq samut ilitsersuummik tunineqarput. Ullorsiuutit aallarnerlugit meeqqat kajumissaarneqarput feeriarneq samut ilimagisaminnik allaqqullugit. Tamatuma kingorna ulluni tamani kajumissaarutigineqarpoq ullormut pisut allaaserineqartassasut assiliartalersorneqassasullu assigiinngitsunik qulequtaqartunik:

- suut nuannersut assingi
- suut meeqqat siornagut takusimanngisaasa, tusarsimanngisaasa, nerisassat oqat-taarsimanngisaasa misilissimanngisaasaluunniit assingi
- kikkut peqatigissallugit nuannarisat assingi
- suut ilungersunartut assingi
- suut pissanganartut assingi
- suut meeqqat pikkoriffigisimasaasa assingi
- suut eqqumiitsut maajunnartulluunniit assingi

Siunertaasoq tassaavoq assit isumassarsiorfissatut atorneqassasut, kiisalu sulisut ilisimatin- neqarput meeqqat ullorsiuutiminnut allaqqullugit kajumissaarsinnaagaat, amerlanertigulli apersuisunut iluaqutissiaapput, taamaammallu meeqqat ullut tamakkiallugit ullorsiuutinut allat- tariaqanngitsut. Meeqqat ullorsiuutinut namminneerlutik allassinnaangippata, misigisaminnilli oqaluttuarnissamut naammattumik utoqqaassuseqarpata, sulisunit ullorsiusiornermut ikiorneqassapput. Ullorsiuutilerisarnep feeriarnermut akornutaannginnissaa feeriarnerullu atu- arnerorpalaalinnnginnissaa tikkuarneqarpoq. Kingornali sulisunit meeqqanillu oqaatigineqarpoq ilaanni ullorsiuutilerinissaq kajungernaranilu pisussaaffiinnartut misinnartartoq. Tamatumali peqatigisaanik oqaatigaattaq ullorsiuutilerineq meeqqat ilaasa nuannarisaraat kiisalu ullorsiuutit atorlugit meeqqat misigisaannik paasisaqarneq sulisunut soqutiginaruusimasoq.

Meeqqat ulloq unnuarlu angerlarsimaffiup immikkoortortaanittut 21-it akornannit 13-it ullorsiu- taat katersorneqarsinnaasimapput. Meeqqat qanoq allatsigisarnerat assigiinngissitaaqaaq,

tamarmilli takutitsipput feeriarnerup nalaani suut misigisassatut angisuutut annikitsutullu meeqqanit isigineqarnersut. Tamatuma saniatigut qaammatit marlussuit kingorna meeqqanik Kalaallit Nunaanni apersuininni feeriarnerminni misigisaminnik eqqartuineranni ullorsiutit assillu tigussaasumik aallaavissaasimapput.

1.4.2 Meeqqanik apersuineq

Meeqqat tallimaniit qummut ukiullit piumasut tamarmik nammineq assilisaat ullorsiutaallu aallaavigalugit persuarsiorngitsumik apersorneqareerlutik piviuinerusumik apersorneqarput. Meeqqat 12-it tikillugit ukiullit sulisumik nutserisoqarluni apersorneqarput, meeqqalli annerit danskisut apersorneqarnissartik sapinngilaat. Meeqqat ilaat marlukkaarlutik apersorneqarput, allalli kisimiillutik. Meeqqat annerit marluk apersorneqarusunngillat.

Meeqqat katillugit 12-it apersorneqarput, taakkunannga sisamat 5-8-inik ukioqarput, tallimat 11-12-inik ukioqarlutik, marluk 13-inik ukioqarlutik ataaserlu inuusuttuulluni 20-inik ukiulik.

Siunertaq pingaarnaq tassaavoq meeqqat feeriarnerminnik oqaluttuartissallugit taamalu feeriarilluni suut meeqqat isaannit isigalugit maluginiagassaanersut paasisaqarfigissallugit. Apersuinerni tamani aallarniutigalugu meeqqat ullorsiutaat assillu sulisunit saqqummiunneqartut isiginnaartarpavut. Meeqqat qinnuigaakka assit feeriamilu misigisat oqaluttua-reqqullugit kiisalu feeriarnermi misigisat qanoq misigissuseqalersitsisarnersut. Naggataatigut meeqqat sooq feeriantariaqarnersut meeqqanut annernut tunngavilersoqquneqarpoq.

Apersuinerit minutsit 20-iniit akunnerup aappaata affaanut sivissuseqarpoq. Apersuinerit immiunneqarput kingornalu allanneqarlutik.

1.4.3 Sulisunik apersuineq

Sulisut tallimat ulloq unnuarlu angerlarsimaffiup immikkoortortaniit pingasunut agguataarsimasut apersorneqarput. Taakkunannga marluk tikillugit apersorneqarput ataaserlu Skypekkut apersorneqarluni.

Apersuineq aaqqissugaakannersumik najoqqutaqarluni ingerlanneqarpoq ukulu sammineqarnerullutik:

- feeriap piareersarneqarnera – feeriap imassaanik isumaliutersuutit
- feeriarnerup meeqqat ineriartornerannut sunniutaa
- feeriarnerup inuit akornanni attaveqarnermut sunniutaa
- nunami allami feeriarnerup sunniutaa
- feeriarnermit sulisut namminneq pissarsiarisartagaat.

Apersuinerit akunnerup affaaniit akunnerup aappaata qeqqanut sivissuseqartarput. Immiunneqarput kingornalu allanneqarlutik.

1.4.4 Kalaallit Nunaanni meeqqat inissitat akornanni immersugassat atorlugit misissuineq

VIVE april-maj 2019²-imi, feeriarnerup sunniutaanik misissuinerup nalerpiaani, Kalaallit Nunaanni ulloq unnuarlu angerlarsimaffinni meeqqat atugaannik nalunaarsuivoq misissuinermut

---

² Paasissutissat ilarpaalui 2019-imi ukiakkut katersorneqarput, Mælkebøttecenerimiunngitsorli.

matumunnga ilanngunneqartumik. Nalunaarsuinerup ilaa tamanna meeqqat ulloq unnuarlu angerlarsimaffinnut inissitat ajornartorsiutaannik misissuineruvoq, ulloq unnuarlu angerlarsimaffinnilu tamani sulisut meeqqat ataasiakkaat sinnerlugit immersueqqullugit qinnuigineqarput. Kalaallit Nunaanni ulloq unnuarlu angerlarsimaffinni 22-iusuni 18-it peqataapput, taavalu meeqqanit 325-iusunit piffissami tassani ulloq unnuarlu angerlarsimaffinni najugaqartunit 279-it pillugit paasissutissat katersorneqarput. Mælkebøtteninermiut akornanni meeqqat 21-iusut tamaasa pillugit paasissutissanik tigusaqarpugut, taakkulu misissuinermut ilaapput, taavalu meeraq feeria aallartitsinnagu ulloq unnuarlu angerlarsimaffinniit nuuttoq aamma ilaavoq.

Qulequttat immersugassamiittut misissuinermut matumunnga ilanngunneqartut tassaapput:

- meeqqap pissusilersornera atugaalu pillugit kiisalu (nukituffinnik ajornartorsiorfinnillu) immersugassaq (SDG) atorlugu uuttortagaq
- meeqqap / inuusuttuaqqap atuannngitsoortarnera praktikkerfiminulluunniit ornigutinnngitsoortarnera
- meeraq massakut imaluunniit siusinnerusukkut ajutoorfiusinnaasumik pissusilersorsimasoq: ulloq unnuarlu angerlarsimaffinniit qimaalluni, imigassamik hashimilluunniit ajornartorsiuteqarluni, imminut innarlertarluni, imminornissamik eqqarsaateqarluni imaluunniit imminoriarsimalluni.

Uuttuut SDG atorlugu meeqqap pissusilersuutai illumut avammullu sammisut kiisalu inoqatinut pissusia apeqqutit 25-t taakkulu akissutaat naapertorlugit uuttortarneqartarput. Apeqqutit 20-it meeqqap pissusilersuutaanut ajornartorsiutaasunut tamanut tunngasuupput, taakku 0-40-inik pointe qarput, 0 tassaalluni ajunngitsumik ingerlaneq pissusilersornikkullu ajornartorsiuteqarfiunngitsoq, taavalu 40 takussutissaalluni assut ingerlanerliornermut aammalu pissusilersornikkut assut ajornartorsiuteqarnermut. Tamatuma saniatigut apeqqutit aallaavigalugit tallimanik allequtaasunik uuttuusiortoqarsinnaavoq, taakku 0-imiit 10-moorput makkunungalu uuttuutaallutik: 1. meeqqap misigissutsikkut ajornartorsiutai, 2. meeqqap sakkortuuliortarluni pissusilersornikkut ajornartorsiutai, 3) meeqqap aallaamanera, 4. meeqqap naliminut tunngasutigut ajornartorsiutai kiisalu 5. meeqqap ajunngitsuliorsinnaassusia. Apeqqutit qanoq oqaasertalersorneqarpiarsimanerannut tunngasut SDG-ip nittartagaa takuneqarsinnaapput (<https://sdqinfo.org>).

Kalaaliaqqat pillugit kisitsisinik agguaqatigiissitanik soqanngilaq, taamaammat SDQ-mik uuttuummi qallunaaqqat pillugit kisitsisit agguaqatigiissitat tunngavigissavavut (Arnfred et al., 2019; sdqinfo.org). 12-15 pointit annikitsumik ajornartorsiuteqarnertut taaneqartarput. 16-19 pointit annertuumik ajornartorsiuteqarnertut taaneqartarput. Kiisalu 20-40 pointit assorsuaq pissusilersornikkut ajornartorsiuteqarnermut ersiutaatinneqartarput.

Aamma pointit agguataaqinneqarsinnaapput qallunaaqqat pillugit kisitsisit agguaqatigiissitat tunngavigalugit. Misigissutsikkut ajornartorsiutit pillugit uuttuutini, tamatumani pineqarput annilaanganeq, toqqaserlunneq, nikallunganeq pissanganerluunniit, 6-10 pointitut annertuutut assulluunniit ajornartorsiortutut oqaatigineqartarput.

Sakkortuuliortartunut uuttuummi, tassani pineqarput puffajaneq, paanneqqajaaneq, tillinneq, salluliorneq inoqatinulluunniit ajortuliorneq, 4-10 pointit annertuumik sakkortuumilluunniit ajornartorsiuteqarnertut taaneqartarput.

Aallaamanermut uuttuummi, tassani pineqarput eqqissiviinneq, isumakisaarneq, uningaveqannginneq kiisalu aallussisinnaangissuseq, 7-10 pointit annertuumik sakkortuumilluunniit ajornartorsiuteqarnertut taaneqartarput.

Ukioqatit peqateqatiginerini nukituffiit ajornartorsiutillu, tamatumani pineqarput qinngasaarineq, kisimiilluni pinnguaqqajaasuuneq kiisalu peqatit akornanni nuannarisaaneq, 5-10 pointit annertuumik sakkortuumilluunniit ajornartorsiuteqarnertut taaneqartarput.

Kiisalu SDQ inunnut ajunngitsuliortarnermut uuttuutitaqarpoq, tassani pineqarput allanut ataqqinninneq, nukarlernut isumassuineq, ikiuukkumatussuseq avitseqatiginnikkumatussuserlu. Uuttuut taanna uuttuutitut allanut sanilliullugu killormut sammivoq, pointit qaffasinnerat meeqqap ikiuukkumatussusianut isumassuisuuneranullu takussutissaavoq. Matumani 0-5 pointit ajunngitsuliortarnikkut appasipput.

Kalaaliaqqat pillugit kisitsisit pissarsiaritinnagit kisitsisit qallunaajaqqanut uuttuisarnerni atorqartartut atorutsigit pitsaanerpaajuvoq. Kalaaliaqqalli misigissutsiminnik allaasumik ersersitsarsinnaammata pissusilersornermut kisitsisit qallunaajaqqanisulli atugarissaarnermut pissusilersornikkulluunniit ajornartorsiuteqarnermut takussutissaajuannangillat.

Apeqqutit allat misissuinermi matumani tunngavigineqartut Tabel 1.1-mi takuneqarsinnaapput.

Tabel 1.1 Kalaaliaqqat Kalaallit Nunaanni ulloq unnuarlu angerlarsimaffinnut inissitat atugaat pissusilersuutaallu pillugit immersugassani apeqqutit

Apeqqutit	Akissutit
Peqqissuseq Meeraq/inuusuttuaraq timikkut tamikkulluunniit annertuumik peqqiilluuteqarpa innarluuteqarpaluunniit?	Aap Naagga Naluara
Atuarneq sulinerlu Meeraq/inuusuttuaraq atuartuaa? Inuusuttuaraq suliffeqarpa suliffimmiluunniit ilinniarfeqarpa?	Aap Naagga Naluara
Qaammat kingulleq meeraq/inuusuttuaraq atuarfimmu/ paaqqinniffimmiut ulluni qassini takkutinngila? Qaammat kingulleq inuusuttuaraq suliffimmini / sungiusarfimmini ulluni qassini takkutinngila?	Ullut 0-1 Ullut 2-3 Ullut 4-5 Ullut 6-10 Ullut 11-15 Ullut 15 sinnerlugit Naluara / pisari-aqanngilaq
Pissusilersornerit ajornartorsiutaasinnaasut Meeraq / inuusuttuaraq ukiup affaani kingullermi nalunaaruteqarani ulloq unnuarlu angerlarsimaffimmiit qimaasimava svisunerusumilluunniit peqanngissimava	Aap, ataasiarani Aap, ataasiarluni Naagga Naluara
Meeraq/inuusuttuaraq imigassamik ajornartorsiuteqarpa (-simava)? Meeraq/inuusuttuaraq hashimik aanngajaarmiutinilluunniit allanik ajornartorsiuteqarpa (-simava)? Meeraq/inuusuttuaraq piaaraluni imminut ajoqusersimava (kilertarluni)? Inuusuttuaraq imminornissaminik eqqarsaateqamerartarpa imminoriarsimavaluunniit? Meeraq/inuusuttuaraq atoqatigiinnikkut killissamik qaangiisumik pissusilersortarpa?	Aap, ukiup affaata ingerlanerani, Aap, siusinnerusukkat Naagga Naluara

1.4.5 Meeqqat feeriareerlutik atugaannik paasiniaanermi immersugassaq

Kalaallit Nunaanni ulloq unnuarlu ulloq unnuarlu angerlarsimaffiit tamarmiusut immersugassatigut paasiniaaffigineqarnerisa saniatigut Mælkebøttecenterip immikkoortortaani aqutsisut qinngigineqarput meeqqat peqataasut ineriartornerat pillugu immersugassanik naatsunnguanik

immersueqqullugit. Immersugassakkut tassuuna siunertarineqarpoq naliliisarluni misissuinerit tapertassaqtartissallugit kiisalu paasiniassallugu meeqqat feeriarnep kingorna ineriartorluarnersut ineriartorluanginnersulluunniit. Immersugassani sulisut qinnuigineqarput akeqqullugu meeraq ineriartorluarnersoq:

- misigissutsikkut
- sakkortuuliortarneq eqqarsaatigalugu
- aallussisinnaassuseq aalajangiussisinnaassuserlu
- ikinnguteqarneq kammalaateqarnerlu
- atuarneq suliatigullu piginnaanerit
- ulluinnarni pisinnaasat soorlu nerineq, sininneq kiisalu ikiuussinnaassuseq
- ataatsimut isigalugu.

Apeqqutit sulisunit akineqarsinnaapput ima: *aap*, *ilaatigut* imaluunniit *naagga*. Immersugassat meeqqanut feeriaqataasunut 21-it akornanni 19-inut akissutaapput.

1.4.6 Ilisarnarunnaarsitsineq

Misissueqqissaarnerni ulloq unnuarlu angerlarsimaffiup immikkoortortaani pingasuni inuit atasiallaqat issuaanerni aqqinik allanguinikkut aammalu peqataasut suaassusaanik utoqqaasusiinillu ersigunnaarsitsinikkut ilisarnarunnaarsineqarput. Taamaattorli ulloq unnuarlu angerlarsimaffimmi aqqatigut taasami inuit amerlanngitsuinnaat pineqarmata peqataasut imminnut akunnerminnilu ilisarisinnaanerit avaqqukkuminaappoq, imaluunniit inuit ulloq unnuarlu angerlarsimaffiup immikkoortortaani ilisimannilluartut peqataasunik ilisarisinnaanerit avaqqukkuminaappoq. Misissuinerimili peqataasut inuttaasut tunngasut sammineqanngimmata ilisarsinnaaneq peqataasunut ajoqutaanaviangilaq.

1.5 Nalunaarusiap sinnerata imarisai

Kapitalip aallarniutaasup tullia tassaavoq kapitali 2, tassanilu ulloq unnuarlu angerlarsimaffiit immikkoortortaani peqataasuni sulisoqarnermut meeqqallu atugaanut tunngasut allaaserineqarput. Tamatuma kingorna kapitali 3-mi feerip imai aalajangersimasut oqaluttuarineqarput – soorlu feeriarnep piareersarneqarnera kiisalu kapitali 4-imi feerip ungasinnerusumi perorsaanikkut sunniutai allaaserineqarput.

2 Mælkebøtteceneri

2.1 Ulloq unnuarlu angerlarsimaffiup siunertaa

Mælkebøttecenerimit sullitat tassaapput meeqqat sumiginnagaasimasut, katsorsartari-aqannginnerusut ulloq unnuarlu angerlarsimaffimmi ilaqutariinnut assingusumi ingerlalluarsinnaasut. Ulloq unnuarlu angerlarsimaffiup nammineq nittartagaa naapertorlugu ulloq unnuarlu angerlarsimaffiup sulinerani siunertaasoq tassaavoq sumiginnaanerup annerulernissaa pina-veersimatissallugu, ilitsoqqussanik allannguisunik pilersitsissalluni kiisalu imminorneq, kingua-assiutitigut atornerluineq pinerlunnerillu pinaveersaartissallugit. Ulloq unnuarlu angerlarsimaffimmi meeqqat misiginneqatiginnissaassuseq, perorsaaneq inuup kinaassusianik akuersaarfi-usoq ilikkassagaat siunertarineqarpoq, ilungersuutigineqarporlu meeqqat qanilaarnermik, isumassuinermik, aaqqissugaasumik ingerlanermik, naatsorsuutigineqarsinnaassusermik nal-aarsinnaanermillu tunissallugit. Erseqqinnerusumik oqaatigalugu kissaatigineqarpoq meeqqat neqeroorfigissallugit soorlu akuersarnermik paasinninnermillu, tamaaliornikkut imminut naleqartinnerat nukittorsassallugu, inersimasunik upperinnilernissamut tatiginnissuseqalersissallugit, nammineq pisariaqartitaminnik kissaatiminnillu ersersitsisinnaanngortinnerisigut nammineq ulluinnarni inuunerminni atukkaminut sunniuteqarsinnaanngortissallugit, ajornartorsitunik aaqqiinarnissamut ilikkartissallugit kiisalu imminnut allanullu tunngasutigut akisussaas-suseqalersissallugit. (www.mb.gl: Anguniakkat tunngaviillu).

2.2 Immikkoortortat pingasut

Mælkebøtteceneri pingasunik najugaqarfittaqarpoq tamarmik immikkut assigiinngilaartunik atuuffeqartunik sullitaqartunillu: Immikkoortoq ataaseq qulaajaaviusarpoq tassanngaan-nartumillu inissitassanik tigusiffiusarluni, qulaajaasoqareeraangallu tassannga meeqqat anger-larsimaffinnut allanut ingerlaqqittarput. Tassani meeqqat sisamat arfinillit inorlugit ukioqarput sinnerilu 7-13-inik ukioqarlutik. Ulloq unnuarlu angerlarsimaffik alla nukarlernut akullernullu ata-avartumik najugaqarfiuvoq, taakkulu inissinneqarnermik nalaani 3-11-inik ukioqartarput, paa-sissutissanilli katersinerup nalaani 7-13-inik ukioqarlutik. Ulloq unnuarlu angerlarsimaffiit pinga-juat aamma angajullernut ataavartumik najugaqarfiuvoq, taakkulu inissinneqarnermik nalaanni 12-15-inik ukioqartarput, aninnermillu nalaani 23-it tikillugit ukioqartarlutik ikaarsaarfimminni sul-linneqaaqqinnissamut akuerineqarsimagunik. Inersimasumut ikaarsaarnerminni sullin-neqanngikkunik inuusuttut 18-inik ukioqaleraangamik anisarlutik. Paasissutissanik katersuine-rup nalaani inuusuttuaqqat immikkoortortami tassaniittut 12-20-inik ukioqarput.

Ulloq unnuarlu angerlarsimaffiit iseruminartuupput angerlarsimaffippalaartuullutik. Sulisut ulluunerani taarseraattut marlukkuutaanngikkunik pingasukkuutaakkajuttarput. Meeqqat nu-karliit ataasiakkaat ineqatigiittarput, annerusulli namminnerisaminnik ineeraqartarlutik. Sulisut ilinniarsimasut amerlassusiat Kalaallit Nunaanni pissutsit naapertorlugit nalinginnaasuuvoq, tassa sulisut 30 %-ii inulaarlugit perorsaasutut ilinniartitsisutullunniit ilinniarsimasuusarlutik. (Dahl, Kloppenborg & Pedersen, 2020).

Immikkoortortat pingasut meeqqat inersimasullu aalaakaassusiat eqqarsaatigalugu immik-kooruteqarput. Meeqqanut minnernullu akullernullu immikkoortortami meeqqat arfineq-mar-luusut ilaat sisamat illumi ukiut arfinillit sinnerlugit najugaqarsimapput, ataaseq ukiuni 3-4-ini tassani najugaqarsimavoq, sinnerilu ukiuni 1-2-ini najugaqarsimallutik. Meeqqat ilaat marluk

qatanngutigiiupput, meeqqqallu qassiit siusinnerusukkut inissitaaffimmini ilisarismareer-simapput. Pisortaq ukiut qulit sinnerlugit tassani atorfeqarsimavoq (ulloq unnuarlu anger-larsimaffiup piunerani tamarmi), pingasut ukiuni 2-4-inik atorfeqarsimapput, ataserlu ukioq ata-aseq inorlugu sulisimalluni. Aasaanerani feeriarnep kingorna sulisoq ataaseq allamik suliffit-taarpoq, feeriaqataasulli sinneri feeriap kingorna suli sulisuupput. Taamaammat meeqqat akornanni, meeqqat inersimasullu akornanni kiisalu sulisut akornanni ataatsimut oqaluttuas-sartaqassuseq annertujaarpoq qanitariinnerlu annertujaarluni.

Qulaajaavimmi meeqqat pissutissaqarluarlutik sivikitsuinnarmik angerlarsimaffeqartarput. Taamalu marluk ukiup kingulliup ingerlanerani tassani najugaqalersimapput, ataaseq tassani ukiuni 1-2-ni najugaqarsimavoq. Feeriarnep nalaani sulisut ilarpaalui sivisuatsiamik sulisu-usimapput. Tamatumali kingorna immikkoortortami sulisut aalaakaanginnerulersimapput tas-sami sulisut qassiit meeqqanik feeriaqateqarsimasut soraarsimmata. Tassalu ataqatigiinne-rup oqaluttuassartaa sivikinnerulersimavoq aammalu minnernut akullernullu immikkoortortanut sanilliullugu annerusumik ataqatigiikkunnaarfusimalluni.

Meeqqanut angajullernut inuusuttuaqqanullu angerlarsimaffimmi meeqqat pingasut ukiut mar-luk tikillugit ulloq unnuarlu angerlarsimaffimmi najugaqarsimapput ataaserlu ukiuni 3-4-ini na-jugaqarsimalluni, kingullerlu ukiuni 5-6-ini tassani najugaqarsimalluni. Tassanissaaq sulisut 2019-imi ukiaaneraniilli aalaakaavallaarsimangillat tassami sulisut feeriaqataasimasut apersuinerit ingerlanneqarneranni ilaat ataasiinnaq suli illumi sulivoq. Aqutsisoq feerianissa-mik pilersaarusoqataalluni ingerlatseqataassimasoq apersuinerup nalaani soraarsimavoq, su-lisullu aalajangersimasut tallimat akornanni taamaallaat ataaseq ulloq unnuarlu angerlarsimaf-fimmi ukioq ilivitsaq sinnerlugu sulisimavoq.

Sulisussaaleqineq sulisullu nikerarnerujussuat ulloq unnuarlu angerlarsimaffiup immikkoortor-taani taakkunani qaqutigooortuunngilaq, kisiannili Kalaallit Nunaanni ulloq unnuarlu anger-larsimaffiit ilarpassuini pingaartumillu meeqqanik sullissivinni immikkut ittuni ilisimaneqarluar-luni (takuuk soorlu Dahl, Kloppenborg & Pedersen, 2020). Immikkoortortani taakkunani pingasuni sulisoqarnerup aalaakaanerata assigiinngissitaarnerata taaneqarneranut pis-sutaasoq tassaavoq feeriarnep misigisallu perorsaanerami atorsinnaanerannut sulisoqarne-rup aalaakaaneranut apeqqutaanera misissueqqissaarnikkut paasineqarsimammat.

2.3 Meeqqat atugaat

2.3.1 Feeria sioqqullugu meeqqat atugaat

Meeqqat Mælkebøttecenterimut inissinneqarsimasut tamarmik angerlarsimaffiup avataanut inissinneqarnissartik sioqqullugu isumagilluarneqannginnermik nalaataqartarsimapput, amer-lanerillu isumassortigisamik allanngorarnerinik nalaataqartarsimallutik. Tamatuma nassatarik-kajuttagaat tassaavoq attaveqalerniarnissaminnut ajornartorsiortarnerat, inersimasunut killilim-mik tatiginnittarnerat, misigissutsikkut ajornartorsiuteqartarnerat kiisalu isumatusaarsinnaas-sutsikkut piginnaanikinnerusarnerat (soorlu imminnut aqullutik kiisalu siunnerfeqarlutik iliuseqarlutik). 40 %-ii sisamanik ukioqalernissartik sioqqullugu inissinneqarsimasarput, sisa-mararterutaat inissinneqaramik 4-5-inik ukioqarput, sinnerilu 35 % 6-12-inik ukioqalernissamik tungaanut angajoqqaaminni najugaqarsimallutik. Siusissukkut inissinneqarlutik meeqqat an-gerlarsimaffimmini sumiginnagaangitsoorsimasinnaapput, kisiannili aamma paarsisut allanngo-rarnerinik nalaataqartarsimasinnaapput sumiiffinnut assigiinngitsunut inissinneqartarsimagunik, imaluunniit ulloq unnuarlu angerlarsimaffimmi sulisut assut taarseraattarsimappata.

Kalaallit Nunaannili meeqqanut allanut ulloq unnuarlu angerlarsimaffinnut inissinneqarsimasunut sanilliullugit meeqqat Mælkebøttecenerimiittut atugarissaarnerupput. Tabelimi 2.1-imi takuneqarsinnaasutut agguaqatigiissillugu peqqiilliuteqanginnerupput, pissusilersornikkut ajornartorsiuteqarnermut ikinnerusunik takussutissaqarlutik meeqqanullu inissitanut allanut sanilliullutk atuangitsoortarneri ikinnerullutik. Tamatuma saniatigut meeqqanut inissitanut allanut sanilliullutik imigassamik, hashimik, imminut ajoqusernermik imminornissamillu eqqarsaateqarnermik ajornartorsiuteqanginnerullutik. Ataatsimut isigalugu Kalaallit Nunaanni ulloq unnuarlu ulloq unnuarlu angerlarsimaffinni allarpassuarnut sanilliullugit meeqqat inuusutuaqqallu Mælkebøttenimut inissitat tassaapput ajornartorsiuteqanginnerusut. Meeqqat atugarliornerusut Mælkebøttecenerip immikkoortortaanut inissitassangortinneqarneq ajorneerat pissutaanerugunarpoq, aamma meeqqanut taakkununga Mælkebøttecenerip immikkoortortaasa perorsaannikkut tulluarnerunerat pissutaasinnaavoq.

Tabel 2.1 Ulloq unnuarlu angerlarsimaffinni peqataasuni kiisalu Kalaallit Nunaanni ulloq unnuarlu angerlarsimaffinni allani atukkatigut assigiinngitsunik ajornartorsiutillit amerlassusii. Procentinngorlugit

	Mælkebøtteceneri	Kalaallit Nunaanni ulloq unnuarlu angerlarsimaffinni inissitat tamarmik
Timikkut tarnikkulluunniit peqqiilliutillit	9	19
Pissusilersornikkut annertuumik ajornartorsiutillit (SDQ-skala tamarmi-usoq)	20	35
Misigissutsikkut ajornartorsiutillit (SDQ-subskala)	20	45
Allaamasut (SDQ-subskala)	30	34
Taamaaqatimininnik peqateqarnermut ajornartorsiortut (SDQ-subskala)	15	27
Sakkortuuliornermik ajornartorsiutillit (SDQ-subskala)	30	53
Ajunngitsuliorsinnaassuseq annikitsaq (SDQ-subskala)	20	42
+6-inik ukiullit qaammat kingulleq ullut tallimat sinnerlugit atuangitsoorsimasut praktikkerfimminniingitsoorsimasulluunniit	6	33
+6-nik ukiullit ukiup affaani kingullermi qimaasimasut	18	36
+6-inik ukiullit imigassamik ajornartorsiuteqarsimasut	6	18
+6-inik ukiullit hashimik ajornartorsiuteqarsimasut	0	18
+6-inik ukiullit imminnut innarlarsimasut	11	30
+6-inik ukiullit imminornissamik eqqarsaatillit / imminoriarsimasut	11	31

N: Meeqqat 22 Mælkebøttecenerip immikkoortortaniittut. Meeqqat 279 Kalaallit Nunaanni ulloq unnuarlu angerlarsimaffinni tamaniittut

Najoqqutaq: Kalaallit Nunaanni ulloq unnuarlu angerlarsimaffinni meeqqat akornanni ajornartorsiutit pillugit misissuinnermi immersugassaq. 2019

Inuit kikkuunerinik isertuussinissaq pillugu ulloq unnuarlu angerlarsimaffiup immikkoortortaasa pingasut assigiinngissutaannik tabelinngorlugi takutitsineq ajornarpoq. Misissueqqissaarnikkulli takutinneqarpoq meeqqanut mikisunut annerumaanullu immikkoortortamiittut meeqqanit immikkoortortani allani marlunniittunit pissusilersornikkut ajornartorsiuteqanginnerusartut, kiisalu inuusuttuaqat meeqqanut annernut najugaqarfimmiittut ingerlanerliuteqarnerpaa-jusartut.

Atukkat assigiinngissusii ulloq unnuarlu angerlarsimaffiup immikkoortortaanut pulaarnermissaaq erserput. Meeqqanut mikinernut akullernullu immikkoortortamiittut ittuulaaralutik, naapikumarput kiisalu feeriarnerminni assilisaminnik takutissuisarput misigisaminnillu oqalut-

tuarusulersarlutik apersuinivut aallarteriaraangata. Illu qiimaffiuvoq, meeqqat ataatsimoortarfimmum isertarlutillu anisarpur, sungiussisimarpasilutik sikaavinnit nerisassanik tiguisarlutik, ikinngutiminnik pulaartoqarlutik sulisunillu oqaloqateqartarlutik. Qulajaanermut immikkoortortaqa nuannerpoq kisanili mikisunut akullernullu najugaqarfimmum sanilliullugu ilaqutariippalaannginneruluni. Meeqqat mikisut tassaniittut aamma assut ilakkuminarput feeriarnerminnilu misigisaminnik oqaluttuarusullutik. Nammineersinnaaqaat, oqalukkumalluarlutik, pinnguaqatigiillaqqillutik apersuisorlu pinnguaqatigilluarlugu. Sulisut ilakkuminarput, meeqqanullu mikisunut akullernullu najugaqarfimmiittunut sanilliullutik inersimasunut attaveqarniarnerminni amigaateqarnerusutut illutik. Qulaajaanermut immikkoortortamiittut annerit ingalassimaniarnerorpasippur apersorneqarnerlu nuannarinnginnerorpasillugu. Meeqqanut annernut inuusuttuaqqanullu najugaqarfimmiittut meeqqat ilaat ilakkuminarput, allalli avataaneersumik oqaloqateqarumangilluinnarlutik. Piffissap annersaani inuusuttuaqqat amerlanerit ineqqaminniippur ilulluunniit avataaniillutik, taavalu sulisuunerusut ataatsimoortarfimmiillutik. Sulisut najugaqarfimmut allanut sanilliullutik sungiussisimarpasinnginnerupput, avataaneersuullunilu sulisut inuusuttuaqqallu attaveqatigiinnerat malugissallugu ajornakusoorpoq.

Mælkebøttecenterip immikkoortortaasa akornanni assigiinngissutaasunut pissutaasut tassaaqunarpur meeqqat inissineqarnissartik sioqqullugu nalaatarisimasaat, meeqqat assigiinngitsunik utoqqaassuseqarnerat kiisalu meeqqat sulisullu aalaakaassusiat.

2.3.2 Feeriarnerup kingorna atukkatigut ineriartorneq

Nassuiarneqartutur feeriarnerup meeqqanut iluaqutaassusia uuttussallugu uuttuutit kisitsisitalit atussallugit tulluurtuunngillat sanilliussivissaqannginnera pissutigalugu, taamaammallu ineriartortoqarsimappat ineriartornequr feeriarnermik pissuteqarsimanersoaq oqaatigiuminaamat. Feeriarnerup kingorna meeqqat qanoq issusiat takussutissaqartikkumallugu nassuiarneqartutur sulisut qinnuigineqarpur feeriarnerup kingorna meeqqat ineriartorneqat pillugu apeqqutinik akisassanik immersueqqullugit. Iisarnarunnaarsaanissaq pillugu immikkoortortat pingasuusut pillugit kisitsinik takutitsisoqarsinnaanngilaq, matumalu kingornani skemakkut takutinneqarpoq feeriarnerup siornatulli qulaajaavimmi angajullernullu immikkoortortami najugaqartur mikisunut akullernullu immikkoortortanut atugariffiunerusunut sanilliullutik ingerlanerliortortaqarnerusut. Taamaammatt feeriarnerup siorna kingornalu uuttorneqarsinnaasumik ineriartortoqarnera erseqqissumik takuneqarsinnaanngilaq.

Tabel 2.2 Feeriarnerup kingorna meeqqat atugaasa ineriartorneqat

	Nukarliit	Akulliit	Annerit
Misigissutsikkut ineriartorneq:	Ajornartorsiutit ataa-siakkaat	Ajornartorsiuteqann-gitsut	Ajornartorsiutit amer-lakuluttut
Sakkortuuliortarnerup allanngornera	Ajornartorsiutit ataa-siakkaat	Ajornartorsiuteqann-gitsut	Ajornartorsiutit ataa-siakkaat
Aallussisinnaassutsip allanngornera	Ajornartorsiuter-paaluit	Ajornartorsiutit ikit-tuinnaat	Ajornartorsiutit ataa-siakkaat
Ikinngusersornerup ikinnguteqalersarnerullu ineriartorneq	Ajornartorsiutit ataa-siakkaat	Ajornartorsiutit ikit-tuinnaat	Ajornartorsiutit ataa-siakkaat
Atuarnermi piginnaasatigullu ineriartorneq	Ajornartorsiuter-paaluit	Ajornartorsiutit ikit-tuinnaat	Ajornartorsiutit ataa-siakkaat
Ulluinnarni ingerlalluarsinnaalerneq, soorlu ulloq unnuarlul malillugit ingerlaneq, nammineersinnaaneq	Ajornartorsiuteqann-gitsut	Ajornartorsiuteqann-gitsut	Ajornartorsiutit ataa-siakkaat
Inuunermi atukkat ataatsimut isigalugit	Ataatsimut isigalugu amerlanerit ingerlalluarput	Ataatsimut isigalugu amerlanerit ingerlalluarput	Ataatsimut isigalugu ataa-siakkaat ingerlanerliorput

2.4 Eqikkaaneq

Mælkebøttecenterip sullinniakkani tassaatiipai meeqqat sumiginnagaasimasut annerusumik tarnikkut perorsaanikkulluunniit katsorsagassaangitsut, ilaqutariippalaartumik avatangiiseqarlutik ingerlalluarsinnaasut meeqqat inissitat atugaasut ittuunngitsunik atugallit. Mælkebøttecenterip nammineq nassuiarpaa ingerlanerliorneq kingornuteqattaagaq unitsinniaritsik kingornuteqattaakkanillu allannguisunik pilersitserusullutik. Tamanna anguniarlugu sakkugineqartussat tassaapput meeqqat inersimasunut tatiginninnerat allisassallugu, siunissamut upperinninnerat annerulersissallugu, akuersaarneqarnermik takutitsivigissallugit taamalu imminnut naleqartinnerat annerulersissallugu kiisalu ulluinnarni atukkaminnik pitsanngorsaasinnaangorlugit sakkussaqaartilissallugit taamalu iliuuseqarsinnaanerulernissaannut ikiussallugit.

Mælkebøttecenteri pingasunik immikkoortortaqaqpoq misissuinermut peqataasunik. Immikkoortortaqaqfik ataaseq qulaajaaviusarpoq pinasuartumillu inissiiviusarluni. Meeqqat atavartumik angerlarsimaffittaartinnatik sivisunngitsumik tassaniittarnissaat siunertaagaluarpoq. Naleqquttunilli inissiivissaaleqisarneq pissutigalugu meeqqat ataasiakkaat ukiuni qassiini qulaajaavimmi najugaqartarput. Misissuinerup ingerlanerani immikkortortami sulisut taarseraatingaatsiarsimapput ukiorpaalunni aalaakaasimagaluarlutik. Meeqqat 2-13-inik ukioqarput – affaat sinnerlugit suli atualersimanatik. Immikkoortortaqaq alla minnernut akullernullu najugaqarfiuvoq. Massakkut meeqqat tassaniittut 7 aamma 13 akornanni ukioqarput sulisoqarnerlu aalaakaavoq. Immikkoortortaqaq kingulleq meeqqanut annernut naatsorsuusaavoq, taakkulu inissineqarnermik nalaanni 12-15-inik ukioqartarput. Misissuinerup nalaani inuusuttuaqqat 12-20-inik ukioqarput. Immikkoortortami tassani sulisut aalaakaavallaangillat.

Kalaaliaqqanut ulloq unnuarlu angerlarsimaffinni inissitanut allanut sanilliullutik Mælkebøttenimiittut ingerlalluarnrupput. Immikkoortortalli akornanni assigiinngitsoqarpoq, tassa meeqqanut minnernut akullernullu immikkoortamiittut immikkoortortat sinnerini marlunni meeqqanut sanilliullutik atugarissaarnerummata. Immikkoortortami tassani meeqqat sulisullu aalaakaanerunerat, taamaammallu meeqqat sulisullu ataqatigiilluarnerat tatigeqatigiinnerallu tassunga pisutaasinnaavoq.

Paasissutissat uuttorneqarsinnaasut katersorneqartut feeriarnerup siorna kingornalu meeqqat atugaasa allanngornerinik takutitsinngillat. Feeriarnerup iluaqutissartai kapitali 4-imi nassuiarneqartut piffissami sivisunerusumi sunniukkiartortarmata, soorlu meeqqat inissitat sulisullu misigisaqatigiinnerat, meeqqat pissusilersuutaanni allanngoriartornerit feeriarnermi ataatsimi pissuteqarnersoq uuttussallugu qanorluunniit ajornakusuusaaq.

3 Feerap imarisaa

Misissuinermi 2019-ip aasaanerani ulloq unnuarlu angerlarsimaffinni peqataasuni meeqqat sulisullu Danmarkimi feeriarnerat annermik sammineqarpoq.

3.1 Feeriarnerup piareersarneqarnera

Nunap isorartunerujussua inuillu ikittuinnaanerat pissutigalugu Kalaallit Nunaanni aammalu nunanut allanut assartuineq angalanerlu akisoorujussuupput. Ulloq unnuarlu angerlarsimaffimmiut angalassagaangata tamatuma saniatigut sulisunut angalaqataasunut akissarsiassat kisalu soorunami feeriarfimmi ineqarnermut, aliikkusiarfinnut allanullu aningaasartuutissat ilanngunneqassallutik. Taamaammat ataatsimut katikkaanni ulloq unnuarlu angerlarsimaffimmut meeqqanik feeriatitsineq assorsuaq akisusarpoq, aningaasallu taakku missingersuutinit nalinginnaasunit tiguneqassanngippata feeriarnerup piareersarneqarneranut iliuusissaq siulleg tassaavoq aningaasannanniarneq, soorlu aningaasaateqarfinit ilaannilu kommunimit inisiisuusumit.

3.1.1 Sumiiffissanik sammisassanillu toqqaaneq

Feeriarmissamut aningaasassaqaarneq paasinarsereeraangat sulisut imaluunniit aqutsisoq meeqqat inersimasullu ornissinnaasaannik nassaarnialersarput, taakkunani sammisassaqaasaaq meeqqanut naleqquttunik. Sumiiffimmi namminermi biilerlunilu orniinarissani sammisassaqaasaaq. Sulisut naapertorlugit sammisassat, soorlu issuakkami tulliuttumi ersertutut, perorsaanermut tunngavallaarneq ajorput, tassaasarlutilli nammineq meerarisat peqatigissagaluaraanni sammineqarsinnaasut, kiisalu meeqqat Kalaallit Nunaanniiginnarlutik misigisassarinn-gisaat:

Meeqqat misigisaqartinnissaat toqqarparput. Maanimi akunnerni tallimani sissamittoqarsinnaanngilaq sioqqanilu pinnguarujuuginnartoqarsinnaanani. Maani Lalandiaqanngilaq. Misigisaq tupinnaqaaq. Puigorallagassarinnngisaminnik misigisaqarput. (Sulisooq, najugaqarfimmi)

Ilisimalluakkat nutaallu oqimaaqatigiisilluarnissaat sulisut anguniartarpaat. Meeqqat nutaanik siornatigut misigisarsimannngisaminnik misigisaqarnissaat pingaaruteqarpoq. Aammali pisussat ilisimakannereeraani meeqqanut iluassaaq, ilaatigut toqqjissisimanissaat pillugu, ilaatigullu sumut pisussamut aalajangersimasumut qilanaarnissaat pillugu. Meeqqat ilarpaalui alliaortnerminni pakatsisitaasarsimapput neriuutigisaraluatik qilanaarisaraluatillu pineq ajormata. Taamaammat inersimasut oqaatsiminnik eqqortitsinissaannik upperinninnissat immini aamma sungiusaataavoq. Taamaammat uteqqiinerit siumullu pisussat takorloorneqarsinnaanerat pingaaruteqarluartarpoq feeriat pilersaarusiorneqassagaangata. Aamma ornigassaq ilisimareeraani sulisunut eqqissinarnerusarpoq meeqqanik qasukkarsimaartitsisarmat ilorrisimaartitsinarnerrummallu.

Aammali meeqqanut annernut feeriarnerup misigisanik nutaanik, taamaattorli misigeriikkanut eqqaanartunik silarsuarmilli tarparsaataasunik misigisaqarnissaq pingaaruteqarpoq. Taamaammat meeqqanut minnernut akullernullu najugaqarfii kiisalu qulaajaavimmiittut eqqarsaatigalugit sulisut aalajangersimapput aasarsiortarfik siornatigut tikereersimasartik orninniarlugu, meeqqanulli annernut najugaqarfimmi sulisut sumiiffimmut ulloq unnuarlu angerlarsimaffimmit tikinneqarsimannngitsumut ingerlanissaminnik aalajangersimallutik.

3.1.2 Meeqqanik peqataatsineq

Piareersarnerup ingerlanerani sulisut meeqqanik qanoq peqataatsigisarnerat sumiiffimmiit sumiiffimmut allanngorartarpoq.

Meeqqanut annernut inuusuttuaqqanullu najugaqarfimmi sulisut oqaluttuarput inuusuttuaqqat sumunnarnissaminnik, aammalu taakkunani sunik sammisassaqaqarneranik ilisimatinneqarsimasut, tamatumali saniatigut oqaluttuarputtaaq sulisut annermik aalajangertaraat feeriami sumunnartoqassanersoq. Sulisut ilaat apersorneqaqarnermini kingumut qiviarluni oqarpoq inuusuttut piareersarnerusimasariaqaraluaritik ilaasamigooq sivirusumik ingerlaartarnerit, sukkasuseq inuppasuillu sukisaarsaartarfinni naapittakkatik orulussutigisarmatigit.

Qulaajaavimmi aviisinngualiortoqarsimavoq meeqqat angalanermut piareersarsinnaajumalugit. Assitarai Nuummi matu anisarfik, timmisartumik bussinillu angalaneq, aasarsiortarfik, kiisalu aasarsiortarfiup eqqaani pinngortitaq. Sulisoq oqaluttuarpoq taakku meeqqanut iluaqutaasut:

Taanna taakkununga iluaqaaq, tassami sunik assigiinngitsunik ilisarsinaapput, taakkulu pillugit oqaloqatigisinnaasarpavut. Atuagaaqqiatsinni sammisaaq qitiusooq malinnaavigisinnaasarpaat. Takusinnaasakkalu malillugit takusatik misigisatillu ilisarsinnaasarpaat. [...] Angalanerminni taamaalillutik toqqisisimanerisnaasarpur, isumaqarpungalu suut tamarmik taamaalillutik paatsiveqannginnerat minnerulersooq (Sulisooq, najugaqarfimmi)

Minnernut akullernullu najugaqarfimmi sulisut oqaluttuarput feeriap imai utaqqinerlu meeqqanut erseqqinerulersikkumallugit qanoq krydsiliisarneq siusinnerusukkullu feeriarnermut assilissatik atorsimagitik. Sulisut naapertorlugit taakku iluaqutaapput meeqqanut feeriami susoqarumaarnersoq pillugu assut pissangasunut, meeqqanullu piffissamik takorluuillaarsinnaanngitsunut, taamaalillutimmi pisussanik takorluuisinnaanerulerput, aammalu aallartinnatik qanoq utaqqitigissanerlutik. Taamaaliornikkut piareersarneq tassani aammalu qulaajaavimmi ataatsimut misigisaqarfiulerpoq:

Ileqqortaarsimavugummi meeqqat aasarsiortarfimmi assilisanik sumunnarfissatsinillu takutittarlugit, kiisalu ullunik kisitsillutik krydsiliisarpur. Krydsiliinissartik assut soqutigisarpaat. Aamma oqartarput ullumikkut Ivaana, taavalu Johanna krydsiliisaaq. Meeqqat tamarmik ulluni assigiinngitsuni krydsiliinissamut periarfissineqartarput. (Sulisooq, najugaqarfimmi)

Ulloq unnuarlu angerlarsimaffiup immikkoortortani pingasuni sulisut assigiimmittaaq isumaqarput feeriami susoqarnissaa pillugu meeqqanik peqataatsitsinerup iluaqutaaneramik, annermilli qulaajaavimmi kiisalu minnernut akullernullu immikkoortortami annermik taamaaliortoqarsimavoq. Piareersarneq feeriarnermut imminermut pingaaruteqarpoq tassami meeqqat susoqarnissanut piareersimanagerat sulisunut eqqissisimanerulersitsisarpoq eqqissivilliorfissallu ikinnerusarlutik.

Kisiannili minnernut akunnernullu najugaqarfimmi piareersarneq suli sukumiinerusumik eqqarsaatersorfigineqarpoq piareersarnerlu perorsaanikkut immikkut naleqartinneqarluni, tassami feeriamut qilanaarneq kiisalu qilanaarnerup pisorpiaallu ataqatigiinnerannik misigineq meeqqat pereersunik pisunik pisussanillu ataqatigiisitsisinnaanerannik nukittorsaatitut pilersaarusiorsinnaalernissaannulu perorsaanermi isigineqarmat. Perorsaanermi feeriarnerp atorneraqarnera tamanna immikkoortumi 4.3-mi sukumiinerusumik allaaserineqarpoq.

3.2 Danmarkimi feeriarneq meeqqat isaannit isigalugu

Feeriarneq eqqartorneqartoq aasarsiortarfinni attartukkani pingasuni assigiinngitsuni pivoq, taakku tamarmik meeqqanut tallimaniit arfineq marlunnut kiisalu sulisunut pingasunut sisamanut inissaqaput. Feeriarfinnut ingerlasinnaajumallutik meeqqat inersimasullu Kalaallit Nunaanniit Københavnimut timmisartorput taavalu timmisartunik aamma/imaluunniit bussinik feeriarfissanut sissanut nalunnguarfissaqqissunut qanittunut ingerlallutik. Feeriarnerup nalaani biilit attartukkat bussiaqqalluunniit atornerqaput.

3.2.1 Meeqqat nukarliit feeriarnerminni misigisaat

Qulaajaavimmeersut Falsterimi Marielystimi feeriarput immikkoortorta qarfirmiut siusinnerusukkat feeriarfigereersimasaanni. Aasarsiortarfimmik angisuumik illup iluani nalunnguartarfilimmik kiisalu ilaatigut illup eqqaani pississaarfeqarluni pinguartarfilimmik attartorput. Ullut ingerlapput sissami naloraarfiusarlutik, aasarsiortarfiup eqqaani pinnguarfiullutik, atisanik sunillu assigiinngitsunik meeqqat ukiup sinnerani atugassaannik niuerniarfiullutik aliikkusiartarfinnullu takornarniarfiullutik. Meeqqat amerlanersaat mikisuummata ullorsiutaat inersimasunit allagaasarput naatsuinnaallutillu, assitagissaarpulli. Apersuinerit tamarmik sulisumik oqalutseqarluni ingerlanneqarput taamaammallu meeqqat oqaatigisaat sulisunit oqaluttuareqqitaasarlutik. Ullorsiutini apersuinerinilu meeqqat samminerusaat tassaapput hiistinik, aamanganianik (mariehøne) tuttuusanillu takuninnertik, sioqqani pinnguarnitik imaanilu naloraarsimanitik, naluttarfimmi naloraarsimanitik kiisalu pississaartarfimmiittarsimanitik, sikutornitik taavalu aliikkusiartarfinni rutsjebanerujussuarni ingerlasarsimanitik. Erseqqilluinnarpoq meeqqat akunnerminni sulisunillu peqateqarnitik nuannarisimagaat. Qassiit ullorsiutiminni oqaatigaat uumasunik nujuartanik, soorlu leopardinik, nannunik nagguaatsunillu Danmarkimi takussangasimagaluarlutik, allassimangilarli tamakku uumasuusivinni Danmarkimiluunniit pinngortitami takussangasimagaluarneraat. Meeqqat nukarliit kiinarsorneri pissusilersornerilu nuannaarpaluttaqaat feeriarnerminni misigisaminnik oqaluttuukkaangaminnga oqaatsillu immikkoortuagaluartut assorsuaq nassuiaarusuttarlutik.

Niviarsiaqqap oqaluttuaraa Kastrupimut missimatsiaannarlutik mittarfimmiit anipallassimalluni orpinnik takujumalluni:

Anipallappunga. Orpinnik ujaasivunga. Ungasissumi orpeqarpoq. Danmarkimi qaqqaqanngilaq. Tuttuusaqarpoq hiisteqarlunilu. Orpiit amerlaqaat. Kusanaqaat. (Meeraq, najugaqarfimmiittoq)

Sulisoq oqaluttuarpoq mittarfimmiit aniinnarluni biillilu sukkaqalutik motorvejikkoortut takullugit qanoq nukappiaqqat minnerit ilaannut misigisaasimasoq angitigisoq:

Timmisartumit aniinnarlutali tupigusuttorujussuannngoreerput. Sivisuumik ingerlavugut – biillilu sukkaqisut amerlaqaat. Taava Svend oqarpoq biilit Lynet McQueenitulli sukkatigisut [...] Danmarkimi taama pikkunartunik misigisassaqartuaannarput (Sulisoq, najugaqarfik)

Nukarliup marlunnik ukiullup utoqqaanersaatalu 13-inik ukiullup ukiui assigiinngeqimmata meeqqat minnerit pinerullugit sammisaqartarneq meeqqat annerit aporfittut misigisarpaat. Niviarsiaq aneq oqaluttuarpoq:

Meeqqat mikisut ilagalugit nuanninngilaq. Meerarpaloqaat. Pikkunaapput. (Meeraq, najugaqarfik)

Meeqqalli sinnerisa oqaluttuaat naapertorlugit imminnut aliikkutariilluartarsimarpasipput inersimasunullu qaninnernik nuannarisimallugu. Nukappiaqqat marlussuit apersorneqarnerminni assut illaatigaat sulisut ilaat "ataatamik" taasoorsimagamikku, ataasiaratillu eqqaasarpaat meeqqanik allanik killilersugaanatik pinnguaqateqartarnertik qanoq nuannertigisartog.

Matuma ataani meeqqat minnerit marlussuit ullorsiutaanni misigisanik toqqakkanik oqaluttuaat atuarneqarsinnaapput.

Meeqqat minnerit ullorsiutaanni feeriarnermi eqqaamasat aalajangersimasut

Feeria sioqqullugu:

Timmisartussaagut. Trampolinimi pissisaartussaavunga. Uumasunik takusaqassaanga soorlu leopard, panda lø-velu. Sinittarfiit qanoq isikkoqarnissaat pissangagara. Immaqa tappavaniitilluta kallissaaq. Danmarkimiinnitsinni qarleeraqartassaagut. Nutaanik isersimmatitaartussaavunga nutaanillu pinnguaqarlunga. Talikkut puttaquserlunga nalunnguartaassaanga. Danmarkimi pulateriaarsoqarpoq (pinngussanik).

Feeriarnermi misigisat

Ullumikkut aasarsiortarfiup eqqaani Marie arpaqattaqatigaara. Nuanneqaaq. Trampolinimi pississaarluni nuannernerpaavoq. Ullumikkut sissamiippugut, naloraarpugut Svendilu sioqqani pinnguaqatigalugu. Ullumikkut trampolinimi pississaartillunga timmiarpasuit takuakka. Ullumikkut sissamiippugut, imaani nalukkama nillerpoq.

Aamanganiaq ulussannut mippoq. Ersilaarpunga.

Ullumi sikutoratta nuannernerpaavoq. Aamma pisiniarfimmi nalulluni talikkut puttaqutinik takuvunga, tungujortuupput. Aqqusinermi erfalasorpassuarnik takuvunga.

Pisiniarpunga [...]. Isarusanik naluusunik pisivunga. Aamma seqinersiutitaarpunga appelsinjuicesillungalugu. Ullumi qimuttuitsorpugut, nuannerpoq.

3.2.2 Meeqqat akullit feeriarnermi misigisaat

Meeqqanut minnerit akullernullu najugaqarfik Falsterimi Marielystip eqqaani aasarsiortarfimmi attartorpoq, tassangalu sissaq pinnguaqatigalugu orninneqarsinnaapput illullu silataani ivigaqarfeqarpoq arsarfiusinnaasumik. Ullut ingerlanerini sissaliarneq, pinnguaqarpoq, aliikkusiartarfimmiinneq, niuerniarneq aasarsiortarfimmi filmerujoorneq sammineqartarput. Feeriap ingerlanerani meeqqat ilaat inuissiorinneqarpoq, meeqqallu arlaat ilaqtaminni qanittumi feeriartuni tukkuvoq.

Ullorsiutini meeqqat ilaat sukumiisumik misigisalikkersaartarput misigisatillu isummersorfigisarlugit. Allat naannerusunik allattarput misigisatillu nalilersungaasanagit. Meeqqat allaaseri-umasagaasa ilaat qallunaajaqqanut amerlanernut ulluinnarsiutaqaat immaqalu maluginiarneqassanngikkualarlutik. Soorlu niuertarfiliarneq imaluunniit orpinnik, siuteqqunik, aasiannik, ukallinik, tuttuusanik, savanik hiistinillu takunnineq. Amerlanernut aamma Danmarkimi pisiniarfissualliarneq misigisaavoq angisoorujussuaq, taakkunanani atisanik sunillu assigiinngitsorpassuarnik Kalaallit Nunaanni pisiarissallugit akisuunik toqqaasinnaasarpur, taavalu aappaa-gornissaanut naammattunik atisarpasuarunik nassarlutik anisarlutik.

Allat maluginiagaat sulisut taarseraagatik ulluni 14-ini ilaginnarlugit inersimasunut qanilliner-mik nuannisarnermillu imaqarput. Meeqqat ilaasa oqaluttuaraat soorlu siniffisuarni unussuar-mut filmerujoortarnit. Ataatsip maluginiarpaa inersimasut arlaata nuannersumik ateruseqar-tikkaani. Ataaseq oqaluttuarpoq iterami inersimasumit pakkunneqarsimalluni. Qassiillu oqalut-tuarput qanoq tissinartigisoq aliortortarfimmi inersimasut ilaat ersilermat anillannissamilu tungaanut meeqqat arlaat tasiortariaqarsimammagu.

Aamma imaani nalunnguarneq, seqinnisaarneq, pinnguarterfimmi pinnguarneq, naluttarfimmi nalunnguarneq, pississaarfimmi pississaarneq misigineqartarsimapput kiisalu meeqqat illaqatigillutik, imminnut atsersortaallutik pitsittaattarlutillu ataatsimoorlutik misigisaqarnerat oqaatigineqartarpoq.

Tamatuma saniatigut aliikkusiartarfimmi misigisaminnik oqaluttuartut qassiuupput, tassa meeqqat nuannisartarsimaqaat aammalu sapiisertariaqartarsimallutik nangiarnartoqaraangat imaluunniit inuppasuit sungiusimasaminnik amerlaneroqisut akornisigut namminneerlutik ingerlasarsimallutik. Meeraq ataaseq aliikkusiartarfilianginnerminni pissangasimangaarami naarlussimavoq. Ataaseq oqaluttuarpoq aliikkusiartarfimmut isernerminnit siusinnerusukkut iliortarnertik uteqqikkaat, tassa assatik pattallugit nilliallutillu. Aamma qassit oqaluttuarput aliikkusiartarfimmi ersillutik qiasarsimallutik taamaattorli misileeqqeqattaartarsimallutik.

Meeraq najugaqarfimmeersoq: *Assimi uani* [ullorsiuutini, aaqqiss.] *assorsuaq pissangavunga nangianartunik suli misiliinikuunginnama. Aalajangereersimavunga nangiarnartumik misiliinialunga. Det gyldne tårn-imut assigusoq misilippara, kingornalu qiallunga.*

Apersuisoq: Nuannerpallaarpalunngilaq. Kisiannimi nuannerpoq?

Meeraq najugaqarfimmeersoq: *Nangiarpunga, tulluusimaarpungali kingorna. Immaqa misileqqissavara.*

Aammali annilaanganeq, aliasunneq maqaasinerlu oqaluttuarineqarput, soorlu meeqqap oqaluttuarigaa qatanngutigiiit ulloq unnuarlu angerlarsimaffiup immikkoortortaani assigiinngitsuni najugaqartut ulloq naallugu pinnguaqatigereerlutik avissaartussanngoramik aliasussimasut. Aamma meeraq ullorsiummini oqaluttuarpoq atsani Danmarkimi najugaqartoq naapissinnaagamiuk qanoq nuannertisoq, kingornali inuulluaqqusariaqaleramik qanoq aliasussimatigaluni.

Matuma ataani meeqqat minnerit akulliillu ullorsiutaanni misigisaat aalajangersimasut saqqumiunneqarput.

Meeqqat akulliit ullorsiutaanni feeriarnermi eqqaamasat aalajangersimasut

Feeria sioqqullugu: Marielystiliarnissatsinnut Lalandialiarnissatsinnullu qilanaarpunga. Aasarsiortarfimmi aasiaqar-nissaa annilaangagilaarpara. Lalandia allangorsimannginersoq pissangagaara. Aamma hiistissanersugut pis-sangagilaarpara.

Feeriami misigisat

Kangerlussuup tungaanut minutsini 55-ini timmisartorpugut. Timmisartorsuamut akunneq ilivitoq utaqqivugut. Akunnerni sisamani timmisartorpugut. Ivaana issiaqatigaara.

Timmisartumi isumannaallisaanermut ilitersuut takutinneqarpoq ajutooraluarutta qanoq iliussanersugut nalunnginniassagatsigu. Ajunngilagut Danmarkimullu apuuppugut. Piffissaq ingerlaltoqaaq – immaqa filmeri-arama.

Sivisulaartumik busserpugut, aqqutaanilu hiistinik takuvugut. Sumut killinnerluta apereqattaartarpugut. Ila qila-naaqaagut. Apuukkatta pinnguarterfimmi pinnguarpuqat sissaliarlutalu.

Ullaakkut iterama sissaliarnissatsinnut qilanaarpunga. Akunnerni sisamani sissamiippugut imaanilu nalunnguar-luta. Palilaarpunga.

Niuemiaratta nuannisarpugut. Atisarpassuarsivugut. Unnoqisukkut filmerpugut. Ulloq nuaneqaaq.

Ullaakkut niivukkanit nissukkut miffigiteqattaarninnit iternerlutsinneqarpunga. Bordtenniserpunga Natashalu illaqattaqaatigalugu. Aasarsiortarfimmi [immikkortortamut] allamukarpugut taakkulu naluttarfianni nalunnguarluta. Uanga, Marie, Ane kiisalu Minik pinnguaqatigiippugut. Uagut aasarsiortarfitsinnukaleratta [qatanngutigiinnik] qi-asoqarpoq. Avissaarusunnikkaluarmata nalligaavut. Ulloq sivisuvoq pitsaallunilu, assullu nuannisarpugut.

Ullaakkut iterama Lalandialiarnissatsinnut qilanaangaarama pissangalerpunga. Lalandiamut pigatta oqarpunga "Kiisami". Lalandia angeqaaq alutornaqalunilu. Sisusarfiit assigiinngitsut tallimat arlaleriarpakka. Aamma tsunami misilippara. Aamma cirkusimiippugut eqqumiitsunillu takusaqarluta. PS. Qungujulajuannarpunga. Aliikkutassanik assigiinngitsunik misiliisarlini pissanganaqaaq.

Meeqqat akulliit ullorsiutaanni feeriarnermit eqqaamasat aalajangersimasut

Føteximut niuerniarpuq. Nuannersorujussuuvog. Taama nuannertigissasoq ilimaginngikkaluarparut. Unnukkorsioreeratta torersaavunga nerrivillu asallugu. Pinnguartarfiliaratta qinngasaarneqarpugut, soqutigingilarpulli. Nerisassiorpunga mamaqaallu. Unnukkut filmi nuannerluinnartoq isiginnaarparut.

Ullaakkut iterama Niviaaluk (inersimasoq) nassaarineq ajulerpara. Sunaaffa Niviaaluup Ineqi tutikkaa. Taava YouTube-bemi isiginnaarpunga.

Ullaakkut iterama eqqaasara siulleq tassaavoq "Bonbonland". Bonbonlandimut biilerpugut akunneq ataaseq minutsillu pingasut. Bonbonland takugatsigu ersaartarpugut nilliallutalu. Ingerlaannaq isertarfianut arpappugut. Kyllingen kiisalu Svend Svingarm misilippaput. Sunaaffa Sibora marloriarluni ilisimajunnaarsimasoq, allamilli misilivog.

Angerlarnitsinni Kangerlussuarmi akunnemi tallimani utaqqivugut. Pisuttuaratta ukallinik qassinnguanik takuvugut. Nuannaqaagut angerlarnissatsinnullu qilanaarluta.

3.2.3 Meeqqat annerit inuusuttuaqqallu feeriarnerminni misigisaat

Meeqqat annerit inuusuttuaqqallu najugaqarfiat Jyllandip avannaani Vesterhavip sineriaani aasarsiortarfimmik attartorsimapput. Ullut ingerlanerini arsaattarput, sissami pisuttuortalutik, niuerniarlutik kiisalu aliikkusiartarfinniittarlutik aammalu orpinni qallortarfinniittarlutik. Aamma superligami arsaattut isiginnaarpaat kiisalu bunkerit sorsuunerit aappaaneersut tamaaniittut takorniarlugit. Tamatuma saniatigut meeqqat sulisullu ilaqtanit Danmarkimi najugaqartunit tikeraarneqartarput.

Meeqqat utoqqaassusiat pissutigalugu ullorsiutit apersuinerillu meeqqanit minnernit isummer-sorfiunerupput, aamma misigissusilersuinerat misigisaminnillu nalilersuinerat annerutsiarpoq. Ullorsiutaalli aamma meeqqani mikisunisulli qallunaajaqqat sorpassuarnik nalinginnarilluinna-gaannik meeqqanit nutaatut alutornartutullu misigineqartarnerannik takutitsiviupput. Assersuutigalugu nukappiaaraq ullorsiummini allappoq Danmarkimi orpippassuarnut angalaartillutik filmimik ersinartumik eqqaasaqarsimalluni. Allallu allaaseraa pisiniarfimmi mamakujussinia-rsimallutik, kiisamilu slushice qilanaarisartik pisimagitsik.

Pisiniarfissiuugaatsiartarsimapput, meeqqallu amerlanerit pisiatik neriniartarfinnilu assigiinngitsuni nerisatik allaaserilluartaqaat.

Aamma aliikkusiartarfiit eqqaamasaqarfigilluarpaat. Misilitassat misileqattaartangaaramikkitt meriangulinngitsoorneq ajorput, nukappiaqqallu oqaatigaat nalunnguartaarfimmi nivissanut naluusaannaasunut isikkortuallaalaartarsimallutik. Meeqqat allat oqaluttuarput orpinni qallortarfinni nangiarlutik qiasarsimallutik iluatsikkamikkuli tulluusimaarsimallutik, aamma VR-brillit atorlugit zombienut akiuukkamik qanoq ersiorlutillu illartarsimatigalutik.

Tamatuma saniatigut ullorsiutini erserpoq nammineq ilaqtanit sulisulluunniit ilaqaannit pulaarneqarneq qilanaarsaanni annerit ilagisimagaat misigissuseqarfignerpaasimagaallu. Takusinnaallugit nuannertaqaaq qujanaqalunilu, inuulluaqqusinerli aamma alianartortaqartarpoq, imaluunniit feeriarnermi naapinngitsoorsimagaanni:

Uteratta qatanngutiga arnaq takkuppog – ila takornioqaagut. Ilagineri siviikkaluaqisoq takugakku qujamasoqaanga. (Meeraq, najugaqarfik)

Ullumi inuissiorpunga taavalu ilaqtannik Lisbethillu angajoqqaavinik tikeraartoqarpugut. Ulloq nuannerluinnarpoq. Unnukkorsiorneq sioqqullugu ilaqtakka aal-lartussangormata qjavunga nalunnginakkumi sivisuumik takoqqinnaviarnagit. (Meeraq, najugaqarfik)

Qatanngutiga arnaq angajulleq maqaasigakku ukiorlu manna takunngitsoortus-sanngorakku qjavunga. (Meeraq, najugaqarfik)

Meeqqat amerlanerit sulisut angajoqqaavi aataamik aanaamillu taagorpaat. Siusinnerusukkut takusimavaat (Danmarkimi imaluunniit Kalaallit Nunaanni siusinnerusukkut feeriarneri) taamaammallu takoqqinnissaat qilanaarisarlugit. Ilagalugit nuannarisaqaat, qimaleraangamik-killu unganeq aamma misigisarpaat:

"Aanaa" "Aataalu" [Sulisut angajoqqaavi, aaqqiss.] naatsiviimmi namminneq naati-taminnik pajupput. Oqaluttuuppaatigut Bulbjergimilu sissaliaqatigalugit nalunnguar-pugut. Illumut uteratta aataa aanaalu nuannisaqatigaavut assut illaqatigisarlugit. Aataa qinngasaarpara, kalaallisullu ilinniartilaarpavut – ajoraluartumik angerlarput. (Meeraq, najugaqarfik)

Sulisunittaaq pinnguaqateqarlutillu nuannisaqateqartarnertik meeqqat eqqartortarpaat. Sulisut ilaata ulloq unnuarlu angerlarsimaffimmiit soraarsimalluni feeriarnerup nalaani oqarnera meeqqat ullorsiutaanni aamma inituvoq.

Matuma kingulianiittoq meeqqat annerit ullorsiumminni misigisalikkersaarutaannik imaqarpoq.

Meeqqat annerit feeriarnerminni misigisaat

Meeqqat marluk ullorsiutaannit eqikkakkat

Mobilitaanni facebookerlungalu snapchaterpunga – ikinngutikka Messengerikkut allagaqatigaakka.

Orpiit akornisigut aqqusinikkut pisuttuarpugut – allaanngilaq filmi ersinarloq, nunatsinnimi orpeqanngilugut.

Aalborgimi qallortarfimmi Tarzaniisaarpugut banellu assigiinngitsut arfinillit misilillugit. Bane 6 ilungersunamerpaa-voq – portungaarmat qivungu. Bane X pikkunaaqaaq. Bussini Jens [meeraq najugaqarfimmeersoq] oqalorujoor-poq – tissinaqaaq.

Fårup Sommerlandiikkatta nuanneqaaq. Lynet, Falken aamma Træstammen kiisalu rutsjebanet tamaasa misilippavut kiisalu naluttarfimmi malissiorarfik misilillugu. Træstammen nuannarinerpaavara. Hiisterlunga misilippara, pitsaanerusimassagaluarpoti sukkanerusimagaluarpara. Naluttarfimmi inequnartunik nivarsiaqaaqaaq. Isikkortu-nartaqaat.

Naratsimik takuvugut kiisalu pisiniarfiup silataani qimmiaqqamik inequnarnerpaamik. Ippernaasarujussuaq to-quppara.

Kiisami qilanaarisannik slushicetorpunga.

Aalborgimut niuerniartilluta silami nipilersortartumik takuvugut. Bilkami skuutaarlungalu nasaarartaarpunga. Aal-borg Shopping Centerimi kiisalu Ålborg gågademi pisiaraakka nalunaaqutaaraq, tujuuluk, alersit kiisalu mobilip puua. Kingorna McDonaldsimi burgeritorpugut.

Uteratta qatanngutigaa arnaq angajulleq takkuppooq – takornioqaagut. Sivikkaluaqisoq takunera assut quja-masutigaara.

Illu tamaat torersarparput naluttarfimmilu nalunnguarluta – siallerpoq kallerlunilu.

Nutaanik seqinersiutitaarpunga smartiulluinnartumillu killortillunga.

Arsaappugut arsarlu tammarsimasooq nassaaraara. Sissami kiisalu aasarsiorarfip eqqaani nalunnguartarfimmi nalunnguarpugut.

Nipilersuutininik tusarnaarpunga eqqissinarigakku nukissannillu tunisarmanga.

Aalborgimi arsaattunik isiginnaarpugut – arsaattarfivissuarmik aatsaat takuvunga, pikkunaaqaaq. Ajoraluartumik Esbjerg illersugara ajorsarpoq. AAB-mik illersuisooq aalakoortoq takuara, arsaannerullu kingorna pilukkattoqarpoq.

Tusarpara Lisbeth (inersimasut ilaat) sommerfeeriap kingorna soraassasoq, aammali tusarpara Action House-mukassasugut tassanilu gokartertoqarlunilu lasergamertoqartartoq – qilanaarpunga. Action House ajorpallaanngi-laq. VR lasergame misilippara.

Lisbeth ingerlaqatigaara. Thorup strandimi unippugut assullu assiliisaqattaarluta. Bulbjergimi Vigsømilu bunkeret takuavut (Olsen-bande-bunken). Nalunnguarusunngilanga, ulikaqattaarpungali assiliisaqattaarlungalu.

"Aanaa" "Aataalu" [sulisut angajoqqaavi, aaqqiss.] naatsiviiminni naatitaminnik agguissippup. Oqaluttuuppaatigut, ataatsimoorlutalu Bulbjergimi sissaliarpugut nalunnguarlutalu. Illumut uteratta "aataa" "aanaalu" nuannisaqati-geqaavut illaqatigalugit. "Aataa" qinngasaarpara, kalaallisullu oqaatsinik ilinniartippavut – ajoraluartumik anger-larput.

Meeqqat marluk ullorsiutaannik eqikkaaneq

Danmarkimi inuussiorutussaagama nuannisaqaaq, neriuppungalu ilaquttannik takkuttoqarsinnaassasoq. Fårup sommerlandimiinnissamat qilanaarpunga, aamma uh, Lisbethip angajoqqaavisa aggermissaannut qilanaarpunga. Aasarsiorarfimmi naatsiivik qilanaarinerpaavara, angeqaaq arsaaffiqarsinnaallunilu.

Meeqqat annerit feeriarnerminni misigisaat

Illu nuanneqaaq, kisiannili aasiaqaqalunilu aasiaat qassuteqaqaaq.

Grillerivugut mamaqaallu. Kingorna nalunnguartarfimmiippugut, tilluusarujussualerpunga annernaqaarlu. Nalunnguartarfilli ajunngivippoq.

Storcenterimiippugut, qasungaaramali suut tamaasa qingnaraakka. Aalborg storcenterimi nutaanik Nikenik naatso-rtarpunga, trompetbuxsit, tujuuluit kiisalu assammioartaarlunga. Aasarsioartarfimmi arsaappugut mobilerlutalu. Kingorna cheeseburger menutorpugut, qaarsillaqaangalu.

Fårup Sommerlandimiippugut – opiusarsuit assut nuannerput, masattaqaagut quisuungajalluinnartarlutalu. Aamma malissioartarfik misilippaput, vandcykloni, surf hill, wild rivers aamma misilippavut.

Ullumi nalliuppunga, taavalu ilaqtakkka Lisbethillu ilaqtai pulaarput. Ulloq nuanneqaaq. Unnukkorsiornissarput sioqqullugu angerlartussangormata qivungu nalunnginnakku sivisuumik takoqqittussaanaqit.

Qallortarfimmiippugut. Nuannerpoq, nangiarnaqaarli. Nangiangaarama qiangajalluinnarpunga. Nuannernerpaavorli qallorfissat tamaasa anigorakkit. Nerinerup kingorna Miralu nalunnguartarfimmiippugut.

Aldimiippugut mamakujupparujussuarnillu pisilluta kiisalu Lulup neriniartarfiani kineserit nerisassaannik nerivugut – mamaqaat.

Nerereeratta Lisbethilu sissaliarpugut qiaqatigiillutalu oqaluttuarmat Danmarkimut utertussangorluni. Tunis-suteqarfigaanga allakkanillu allalluni. Kingorna nikorfarjuorpugut ujaqqanillu milloorluta.

Action Housemi bowling, gokart lasergamili misilippavut. Lasergame nuannernerpaavoq. Aamma gokarterpugut, pikkunalaqaaq nangialaarpugullu. VR misilikkakku assut ersivungu, tassa zombiet aallaasartussaavagut, videoli takugakku assut illarpugut.

Fårup sommerlandimiippugut mobilivullu nassarsinnaanngilavut. Norgemiorpassuit takuavut, nuanneqaarlu. Hvir-velvindene misileqattaarujussuarpara allaat naarlulerluga.

Sikutorpunga pingasunik kuglertalimmik, blå zapp, tutti frutti, marshmellow kiisalu jordbærguf, mobileqarani biiler-luni nuannernerpaavoq, assullu takusaqarpunga.

Aalborgimiippugut assullu niuerniarluta. Shortsiartaarpunga kiisalu Liverpoolip tujuuluaraa aammalu airpods, anin-gaasaataarukkamali piseqqissinnaanngilanga. Atisat pisiakka pissutigalugit atuarfimmi qingnasaarneqarnissara annilaangalilerpara. Subwayimi ullup qeqqasiorpugut Jensens Bøfhusimilu unnukkorsiorluta – mamaqaat.

Immikkoortuni siulianiittuni feeriap meeqqanit assigiinngitsunik utoqqaassuilinnit isigalugu qanoq issusia takutinneqarpoq. Meeqqat namminneq oqaasii sapinngisamik oqaluttuareqqin-niarneqarput, meeqqat sunik maluginiaqarsimanersut atuartussat paasisaqarfigniaassammati-git. Apersuineritigut ullorsiutitigullu malunnarpoq meeqqat assorsuaq misigisaqarsimasut – tassa suut assigiinngitsut, sumiiffiit sammisallu siornatigut misilissimanngisaat eqqarsaati-galugit kiisalu meeqqanik sulisunillu kipisaqattaanngitsumik peqateqarnerat eqqarsaatigalugu.

Meeqqat minnerit ullorsiutaat apersorneqarnerilu nuannaarnerinnangajammik alutorsarnerin-nangajammillu imaqarput. Annerittaaq amerlanertigut feeriarnerit nuannaraat, kisiannili qa-tanngutit maqaasisat naapinngitsooraanni maqaasineq, takusuineq pakatsinerlu annerulaamik oqaluttuarineqarput, imaluunniit nammineq sulisulluunniit ilaqutaat akunnialunni nuannersumik peqatigereerlugit inuulluaqquniarnerini misigissutsit tamakku misigineqartarsimallutik.

Danmarkimi feeriarneq misigisassanik immikkut ittunik Kalaallit Nunaanni misigineqarsin-naanngitsunik nalaatassaqarfiusarpoq. Feeriarnerup ulluini tamani meeqqat pinngortitamik kul-turimillu ilisimariinngisaminnik Danmarkimi nalaataqartarput, sulisullu misigisarpaat meeqqat misigisarpassuaqarlutik silarsuaat tarpaallattartoq taamalu imminnut tatiginerulersartut suullu takornartaagaluit toqqissisimaffiginerulersarlugit. Taamaattorli peqatigineq, qanissuseq aam-malu nammineq pisinnaanermik misigineq matuma kinguliani oqaatigineqartutut Kalaallit Nu-naanni angalanermi feeriarnermilu misigineqarsinnaasarput.

3.3 Kalaallit Nunaanni feeriarluni angalaneq

Kalaallit Nunaanni feeriarnermi aallunneqakkajuttartut tassaapput umiatsiamik angalaneq, pisulluni angalaneq, asimiinneq imaluunniit kangerlummi nunaqarfingnamiinneq. Taakkunani

meeqqat atortorissaarpallaarani inuuniarneq nalaakkajuttarfaat, tassa nerisassatik namminneq piniartarlugit katersortarlugillu kiisalu igasarlugit. Taava aamma ulloq unnuarlu angerlarsimaffiit ilaat, misissuiner Mulli matumunnga ilaasut pinnatik, aallaasinik nassataqartarput, kiisalu meeqqat / inuusuttuaqqat ukiup qanoq ilinera apeqqutaatillugu tuttunniaqatigisarlugit aqisserniaqatigisarlugillu. Angalaneq Kalaallit Nunaanni akisukulummat namminerlu angallateqarnissaq attartornissarluunniit pisariaqqakajuttarmata, meeqqat atugarissaartuunngitsut Nuummi alliantorsimasut amerlaqisut pinngortitaq najugartik kiisalu kulturi aalisarnermut pinarnermullu tunngasoq ilisimasaqarfigingaarneq ajorfaat. Sulisut naapertorlugit tamakkuninnga ilisimasaqalernerq oqaluttuarisaanerminnik paasisimasaqarnerulissutigisarfaat, kiisalu nalitsinni imminut ilaqquttanillu pilersuilluni (ilaatigut) pinngortitamik atuisinnaanerup amerlasuunut pingaaruteqalerfiani kalaallisut kinaassuseqalerniarnermi pingaaruteqarsinnaavoq.

Kalaallit Nunaanni ulloq unnuarlu angerlarsimaffiit amerlaqisut pinngortitaq perorsaanerminni atorluartaqaat. Tamatumani sulisut misigisarfaat pinngortitap misigititsisarnerujussua immini kiisalu eqqissinartunik avatangiiseqarluni peqatigiinnerup kimitussusia pissutigalugit, meeqqat inissitat sumiginnagaanermik artornartunillu nalaataqarsimasut imminnut qiviarsinnaanerulersartut anniaatitillu eqqartorsinnaanerulersarlugit. Aamma oqaluttuarisarfaat meeqqat nerisassanik piniaqataasarnertik nerisassioqataasarnertillu tulluusimaarutigisaraat imminnullu tagiginerulissutigisarlugi imaluunniit ulluni qassiini asimi nammagalerlutik pisullutik angalanerminni aamma taama misigisaqarfigisaraat.

Meeqqat misissuinermi peqataasut amerlanerit kangerlummi illuaqqamut angalanertik pikkunavissumik oqaluttuarisarfaat:

Silami titartaallutalu pinnguarpuq taavalu tappavani ikinngutivut pulaarlugit. Kingullermik aalisagannguaq pisaraarput. Aalisarluni nuanneqaaq, tappavaniinnitsinilu sivirusumik pisummik angalasarpuq [...] Terianniaqarpoq, qimmeqarluni natoraleqarlunilu. Siorna nattoralik qanittuararsuannortoq takuarput. Kusanaqaaq.
(Meeraq, najugaqarfik)

Meeraq alla kangerlummiinnerminnik oqaluttuarpoq:

Kapisilinniillunga nuannaraara. Aalisarsinnaavunga. Gummilerluni taseqqani naloraartoqarsinnaavoq. Danmarkiliarnanga Kapisilinnukarusunneruvunga. Nerisassat pitsaanerupput. Paarnaqarpoq. Aalisakkat nammineerluta pisavut nerisarpavut.
(Meeraq, najugaqarfik)

Sulisut misissuinermi apersoneqartut tamarmik oqartarput Kalaallit Nunaanni sungiusimasat qimallugit nunamut allamukarneq meeqqanut immikkut sunniuteqartartoq. Kisiannili nuannersunik misigisaqarneq kiisalu meeqqat sulisullu ataqatigiilernissaat eqqarsaatigalugu kangerlummukarneq imaluunniit Kalaallit Nunaanni sumiiffinnut allanut angalaneq nunanut allanut angalanertulli naleqartigaaq:

Ukiut ilaanni Danmarkiliarnarnata aalajangeratta Kujataanukarpugut. Qilanaarneq nuannaarnerlu taakkuusut takuakka. Soorunami allaalaarpoq, sumiinnerli apeqqutaatinagu ataatsimoorneq nuannaqatigiinneq qiimaqatigiinnerlu kiisalu ataatsimut misigisarpasuaqaraangamik nuannaartarput. Suut tamarmik kipisaqattartumik pinngikkunik tassa ajunngilaq. Ullut 14 ingerlaneranni sulisunik taarseraatinngitsunik misigisaqartarnerat qaqutigoorpoq. Immaqa taakkununnga eqqissiallanartuuvoq. Suut tamarmik kipisaqattaannginnerat. (Sulisooq, najugaqarfik)

3.4 Eqikkaaneq

Suut tamarmik kipisaqattaaratik ataqatigiimmik ingerlanerat, qanissuseq, kulturimik pinngortitamillu allaasumik misigisaqarneq, kiisalu suni nutaani imminut misilittartarneq tassaapput meeqqat inissitat nammineq nunaminni avatangiisiniluunniit takornartani feeriarullutik pingaarnertut misigisinnaasaat. Meeqqanut misigisat nuannersut pingaarnermik nuannersunik eqqaamasassaqtitsisarput, taakkulu meeqqanut inersimasunullu ulluinnarni peqatigiittartunut ataatsimuulersitsisarput. Aammali pinngortitamik kulturikkullu pisartunik Kalaallit Nunaanni takuneq ajukkaminnik misigisaqarnitik, namminneq killigisaminnik qaangiinitik sapiissuseqalernitillu kiisalu sulisunut meeqqanullu allanut qanillisarnitik oqaasertalertarpaat.

Inersimasunut qanillillutik iluarusunerannik, sulisullu imminnut ilaquuttaminnullu qanillisarnerat pillugu iluarusunerannik meeqqat oqaluttuaat ersersitsisarput. Perorsaaneq pillugu allaaserisani suliffimmut inumullu tunngasut immikkoortinneqartarput, aammalu perorsaasut imminut suliffiminnullu tunngasunik akulerussuinissamat mianersoqquneqartarlutik. Kalaallit Nunaanni taakku immikkoortinnissaat ajornakusoorsinnaasarpog inuit suleqatigisat inuttut naapineqakkajuttarmata – aamma paarlattuanik. Sulisut suliffiminnik inuttullu inuunerminnik annerusumik akulerussuinerisa pitsaassusianik ajussusianilluunniit nalunaarusiaq manna naliliisinaanngilaq, meeqqanullu qanoq sunniuteqarnera, qaqugukkut pitsaasuunera qaqugukkullu ajornera ataatsimut isummersorfigineqarnissaanut kajumissaarutaavoq. Meeqqat sulisut isaannit isigineqaannaratik inuttut tamakkiisumik takuneqarnissaminnik tusaaneqarnissaminillu periarfissaqartitaasarput. Aammali ataqatigiinneq kipissagaluarpat / kipippat sumiginnaaneq suli annerusumik misigeqqinneqarsinnaavoq.

Danmarkimi nunaniluunniit allani feeriarneq meeqqat nunaminni nalaatassarinnngisaminnik misigiffigisarpat, kiisalu suut pisartut fjernsynimi atuarfimmilu ilinniusiani takusakkatik tigussaasunngortittarlugit. Aammali Kalaallit Nunaanni feeriarneq immini pitsaaqquteqarluarpoq, eqqissinartarami, qanillinartarami aammalu pinngortami nammineq killissanik misilittaaffiusarami.

4 Feeriarnerup (ungasinnerusumi) perorsaanikkut sunniutaa

Ullorsiutit apersuinerillu feeriarnerup, allamiinnerup aammalu meeqqanik inersimasunillu alaasumik peqateqarnerup nuannersuinik takutitsisarput.

Apeqqutaavorli feeriarneq aamma meeqqanut perorsaanermullu nukissanik siunissami ungasinnerusumi atorneqarsinnaasunik tunisisarnersoq, imaluunniit feeriarneq qaangiuppat feeriarnerup sunniutaa erniinaq tammariartulersarnersoq. Meeqqat sivisunerusumik malinnaaviginissaat ajornarmat, aammalu meeqqat feeriarlut kiisalu sungiusimasaminniiginnartut imminnut sanilliuttarlugit misileraasoqarsinnaanngimmat taamaattoqarnera taamaattoqannginneraluunniit misissussallugu ajornarpoq. Ungasinnerusoq isigalugu sunniuteqarneranik apeqqut apersuinermi sulisut peqatigalugit oqaluuserineqarpoq, sulisullu nalilleeqquneqarput feeriarnerup sunniutaa qanoq siviutiginersoq. Immikkoortuni tulliuttuni eqqartorneqarpoq ungasinnerusoq isigalugu iluaqutai sulisunit qanoq isigineqarnersut, tassa meeqqat silarsuarmik ilisimasaat, meeqqat immiut tatigileriarturnerat iliuuseqarsinnaassusiallu kiisalu sulisut meeqqallu akornanni ataqatigiinneq eqqarsaatigalugit.

4.1 Silarsuaq tarpartarpoq, killigisat nikisinneqartarput, imminullu malugisoqartarpoq

4.1.1 Silarsuaq tarpartarpoq

Sulisut naapertorlugit meeqqat ungasinnerusoq isigalugu pissarsiaat silarsuup tarpaallanneranik assut aallaaveqartarput, tassa silarsuaq Kalaallit Nunaanni ilisimasamit annerusoq imaqarnerusorlu naapinneqartarmat. Sivisuumik biilertoqarsinnaavoq angallatillu allat atorneqartarlutik. Orpeqarpoq allaasunillu uumasoaqarluni, soorlu tuttuusat siuteqqullu. Inuit assigiinngitsorpassuupput. Pisiniaarfiit angeqaat. Imaani nalunnguartoqarsinnaavoq (minutsialuinnaanngitsuni). Suut Kalaallit Nunaanni naammattuugassaanngitsut misilinneqarsinnaapput, suullu tamarmik sungiusamit sukkanerujussuarmik ingerlasarput. Tassa feeriarneq meeqqat silarsuaannik tarpaallatsitsisarpoq silarsuarmilu sumiiffinni allani inuusaatsimik taamaallaat tv-ikkut tusaatitigut allatigut ilisimasaannik paasisimasaqarnerulersitsisararluni. Taamaalliluni feeriarneq silarsuarmut anillaannissamut meeqqanut toqqissisimanarnerulersitsisarpoq sapiissuseqarnerulersitsisararluni.

Meeqqat silarsuaat tarpaallattarpoq, taamaattorli sapaatit akunnerini marlunni aliikkusiartarfinneeqattaarujussuarnerup Danmarkimi ulluinnarni inuunermut ungasingaatsiarnera eqqaamasariaqarpoq. Taamaammat feeriarneq meeqqanik Danmarkimi ulluinnarni piffissalersoq-qissaarluni ilinniagaqarnerup sulinerullu ilungersunartuinut piareersimalersitsinaviannigilaq, kisiannili sunik amerlanerulaanik ilisarnarsitsissalluni.

4.1.2 Inuttut killigisat nikisinneqartarput.

Misigisat ilaanni annilaanganarsinnaasartut meeqqanut silarsuarmik qaamaassaqarnerulersitsisarput pisinnaasorisannillu aamma nikitsisarlutik. Timmisartorneq immiini, aliikkusiartarfinni nangiarnartut, orpinni qallortarfinniinneq, meeqqat suni nutaani imminnut misilltarlutik sapiinnerulissutigisaattut meeqqat sulisullu oqaluttuarisaat, killigisanik nikitsisarput. Danmarkimi fee-

riarneq sungiusimangisanik amerlasuunik nalaataqarfiusartooq nammineq ersigisanik an- nilaangagisanillu misileraanissamat sungiusaataasinnaavoq kiisalu aarlerigisaraluit pinngit- soortarnerannik misigiffiusinnaalluni, aammalu ilimagisaraluamit assut pisinnaanerunermik misigiffiusarluni. Sulisut ataasiinaangitsumik meeqqanik feeriaqateqartarsimasut oqaatigaat feeriarnermiit feeriarnermut meeqqat inuttut killigisaminnik illikartitsisartut:

Suut sapinnginnerlugit paasilluarneqalersarpoq. Ersileruit qanoq iliorsinnaavit? Ta- korloortarpaammi silarsuaq tamarmi aserussasoq. Paasisarpaalli taama ajortiginn- gitsoq. Ukiut tallimat kingumut qiviaruma taava Uiloq saninniittuassagalarpoq. Peqanngikkuma sinissinnaangilaq, assullu uisasarpoq najuutinngikkaangama. Ukioq manna namminersorluni oqartussaavoq [illalaarujussuarpoq aaqqiss.]. Nu- anneqaaq takullugu. Soraarsitaarujussuarpunga³. (Sulisoq, najugaqarfik)

Meeqqat feeriaqqamisimagaangamik pisarnerminnit sapiillisimaarnerusarput, tamanna nutaa- mik misigisaqarnermik inersimasullu najuuttarnerinik taamalu imminut misilittarnissamat toq- qissisimarnernerannik pissuteqarsinnaavoq. Taamalu meeqqat misigisarsimassagunarput ulluinnarni sorpassuit allanngorarfuerannit annerusumik takuneqartarlutik, tusaaneqartarlutik akuersaarneqartarlutillu, tassa killigisanik misiliineq iluatsikkaangat imaluunniit iluatsippal- laanngikkaluaraangat.

4.1.3 Meeqqat imminnut malugisarput

Ullorsiutini meeqqat nutaanik misigisaqarnerminnik kiisalu meeqqanik inersimasunillu peqateqarnerminnik nuannaaruteqarnertik ersersittarpaat, aammali ilaqtatit sivikitsuinnarmik naapissinnaasamik avissaartariaqarnerat aliasuutigisarpaat, qatanngumminnik angajullermik naapitsissamaaraluarnerit qatangiinnartoq pakatsissutigisarlugi kiisalu sulisumik nuannarisa- mik inuulluaqqusariaqalerneq aliasuutigisarlugi. Misigissutsitigut nalaatat tamakku feeriarn- rinnarmi misigineqarneq ajorput, feeriarnarli ulluinnarni ileqqoriliinakkanut sanilliullugu imminut maluginissamat piffissaqarnerulersitsisarpoq.

Meeqqat nuannarnerminnik aliasunnerminnillu oqaasertaliinerat pitsaasuvoq, takussu- tissaavormi meeqqat misigissutsiminnut ammassusiannut, meeqqammi sumiginnakkat amer- laqisut taamaanneq ajormata. Taamaattorli pakatsineq maqaasinerlu toqqissisimatilluni misigi- sassaapput meeqqat taamaalillutik misigissutsitik artornartut qaangerluarsinnaanerussarmati- git. Taamaanngippat meeqqat imminnut illersorumallutik mattussinnaapput. Tamatumani suli- sut aalaakaassusiat pingaaruteqarunarpoq, tassami meeqqat ulloq unnuarlu angerlarsimaf- fimmi inersimasunut naatsorsuutigineqarsinnaasumik toqqissisimanartumilu attaveqartut misi- gissutsinik artornartunik qaangiiniarsinnaanerummata pitsaasumillu atuisinnaanerusarmata. Paarlattuanik sulisut paarlakaannerannik avissaarnermillu meeqqat misigisaqartartut erloqis- sutiminnik aliasunnerminillu ilorraap tungaanut saatitsineq ajornakusoortissinnaavaat misigis- sutsitsillu matusinnaallugit.

Taamaammat feeriap qanittumik attaveqarfiusup misigissutsitsigullu ammaffiusinerusup kingorna meeqqat sulisunut qanillisimasaminnut inuulluaqqusariaqalersut, tamatumalu kingorna immaqa misigissutsinik feeriarnarup ammaanneqarsimasunik suliaqarnissamat sapersarnerusut qisuariaataat eqqumaffigisariaqarput.

---

³ Matumani pineqartoq tassaavoq meeqqap sulisumik attuumasaqartuartaqarani nammineernissamat naammattumik toqqissisimalerana.

4.2 Ataqtigiinnerit – ilumut ataannarunik - pilersinneqartarput allanngortinneqartarlutillu.

Meeqqat inersimasullu feeriarnermi kipisaqattaangitsumik peqatigiinnerat pissutigalugu inersimasut inersimasullu ataqtigiinnerat ineriartortinneqartarpoq – allanngortinneqartarlunilu. Feeriap nalaani inersimasut inuttut sulisutullu meeqqanit takuneqartarput, aammalu pisussaaf-feqarnerusumik peqatigiinnermik misigisaqartarput ulluinnarni sulisut sulillutik paarlakaallutik pigaartuusarnerannut sanilliullugu oqaloqtigiinnermik malitseqarnerusartunik. Sulisoq oqaluttuarpoq:

Aalaakaasumik ingerlaneq malugineqartarpoq. Sapaatit akunneranni ulluniluunniit 14-ini peqatigigaanni. Meeqqat pisuttuaqtigitillugit eqqissisimaneruserput. Sulisut taarseraatinngillat. Inuit assigiinngitsut isummersorfigisariaqanngillat. Taarseraanneqanngilaq. Oqaloqtigiinneq oqaluttuallu amerlanerupput: ippassaani imaluunniit ippasaq eqqaamaviuk. (Sulisoq, najugaqarfik)

Pitsaannerusumik attaveqatigiinneq aamma meeqqat pissusilersuutaasa ilorraallannerisigut ersertarpoq, tassami sulisut naapertorlugit feeriarnerp kingorna tatigininnerulersarput aammalu eqqortuliornerulersarlutik:

Angerlarput assullu imminnut ilisarisimanerulersimallutik. Tatiginnineq pitsaaneroqaaq. Meeqqat misileraasarput [naalanngisaarfigisinnaasoraluta, aaqjiss.]. Eqqarsartarput: erniinaq soraassaaq [taava iluarisannik iliorsinnaavunga, aaqjiss.]. Sulisut meeqqallu ilisarisimaqtigiinneruleraangata taama oqaannartoqarsinnaajunnaartarpoq: Naagga, taamaaliornianngilanga. Ataqtigiinneq assut pitsaanneruserpoq, eqqortumillu iliorumanerulersaqaat. Tatigeqatigiinnerulersarput. Qularnanngivippoq – allanngorneq angisaqaaq (Sulisoq, najugaqarfik)

Ataatsimut misigisaqarnerpassuit ulloq unnuarlu angerlarsimaffimmi ataatsimut oqaluttuassartaqartitsilersarput, tamannalu feeriarnermik immikkut isumaqalersitsisarpoq kiisalu ukiup sinnerani imartuumik peqatigiinnissamat pissutaaqataasarluni. Matuma kinguliani is-suakkami sulisut marlussuit oqaluttuaraat feeriarnep ataaseq qanoq ataatsimut oqaluttuassartaqalersitsisimasoq:

Allaaqut annerpaaq tassaasoraara meeqqat amerlanerit ukiorpassuarni paarsarisimagatsigit. Sungiussisimalluarput, ataatsimoorlutalu annertoqisumik oqaluttuassartaqarpugut. Amerlasoorpassuariarluta angalaqtigiittarsimavugut. Qanoq il-iortarnerput ilisimavarput. Bonbonlandimut pigutta tamarmik ersaartassapput, tassa taamaaliortaratta. Aamma unnukkut grillerisoqartuaannarpoq. Tassa nalinginnaasumik pisartut meeqqat amerlanerit ilisimasaat pisarput. Aamma meeqqat sivi-nerusumik maaniissimasut nutaanerusunut oqaluttuallaqqittarput:”Imaaliortarlutalu imaaliortarpugut (Sulisoq, najugaqarfik)

Nukarlernut immikkoortortami, sulisut aalaakaalluarfigisaanni, sulisut naapertorlugit feeria kingusinnerusukkut ulluinnarni pitsaasumik malunniusimasarpoq. Meeqqat piuminarnerulersarput meeqqat sulisunut akisussaannerusut misigilersamik misigisaramillu sulisut inuttut tunniusimalluarfiginerugaatsik:

Tammarneq ajorpoq – paarlattuanik alliaartuinnartarpoq. Maannami assersuutigalugu Aviaja ilisarimallualersimaqaat. Qanoq ittuusoq nalunngilaat, qanoq malitse-qartitsilluni oqaloqatigisaraatik. Ilisimavaallu perorsaraangatik taava ajunngitsumik siunertaqartarpoq. Oqiliartorpoq. Suut tamarmik oqilisarput. Soorunami suut ilaat meeqqanut oqaatigeqqissallugit pisariaqartarpoq. Meeqqammi tamarmik taamaali-ugassaapput. Takusinnaavarpulli meeqqat ineriartortut, angalanerillu taama ittut kingornagut ataqqinnerulersimasartut. (Sulisooq, najugaqarfik)

Aamma immikkoortortani allani feeriarneq sulisut meeqqallu akornanni kiisalu meeqqat akornanni ataqatigiinnernik ineriartortitsisarpoq. Qulaajaavimmi sulisut qassiit erseqqissarpaat feeriarnerup ingerlanerani meeqqat qanoq qaninnerulersimagaatsik, kingornalu nutaamik ataqatigiilersimallutik sulisunut feeriaqataasunut meeqqanik sullissinissamut ajornannginnerul-ersitsisumik:

Isumaqaarpunga ammanerulersimasut. Pingaartumik Mira. Danmarkimi sammineqarluarami qiimanerulersimasooq malunnarpoq. Mortenip nakkutiguarpa oqaloqatigisarlugu kiisalu pinnguaqatigisarlugu. Uterattalu aamma ammaneruvoq. Aallanngikkallaratta nangiatoqaaq sunullu tamanut ersitoqaluni. Maanna nunatsinnut utersimaleratta kivikkaanganni nangiartarunnaarsimavoq. Meeqqat tatiginninnerulerput oqaloqatigiissutissaqarnerulerpugullu. (Sulisooq, najugaqarfik)

Meeqqanut annernut immikkoortortami inuusuttuaqqat arlallit eqqaavaat inuusuttuaqqanik al-lanik nuannisaqateqarsimallutik kiisalu sulisunik nuannersunik misigisaqateqarsimallutik. In-ersimasunut attaveqarnertik eqqartunnginneruaat, kisiannili sulisut feeriar kingorna soraarsi-masut maqaasinerarpaat. Inuusuttuaqqanut allanut attaveqarnertik pillugu oqaluttuarput feeri-ami nuannisaqatigiinnertik pillugu angerlareernerminni samminerulersimanatik. Aamma sul-isoq feeriaqataasimasooq sulilu ulloq unnuarlu angerlarsimaffimmi sulisuusoq taama isu-maqarpoq feeriarnerup kingorna qaammat ataaseq qaangiummat tikeraarakkit. Taanna inu-usuttuaqqat sulisullu akornanni feeriarnerup kingorna attaveqatigiinnerup allanngor-simanageranik takusaqarsinnaanngilaq aamma sulisunik soraarsimasunik maqaasinerup sania-tigut inuusuttuaqqat pissusilersornerisa allanngornerinik malussarsimanani. Maluginiagaq taanna akisassani kingorna atornerqartuni uppersarsarneqarpoq, tassarimi sulisut ilaata al-laaseraa inuusuttuaqqat qassiit assut matoqqasut ajattuisutullu ittut, oqaatigalugulu allanut inissinneqariaannaasut sulisut misigisarmata inuusuttuaqqat taakku ingerlanerlunnerulersi-masut pissusilersornikkullu ajornartorsiuteqarnerulersimasut taamaammallu Mælkebøttenip sullinniagaanut naapertuukkunnaarsimasut.

4.3 Iliuseqarsinnaalerneq

Oqaluttuarineqartutut meeqqat sulisullu misigisarput meeqqat feeriarillutik killigisaminnik qaangiiniarnertik iluatsittaraat taamaallillutillu imminnut tatiginerulersartut. Killigisanik qaangi-iarneq amerlasuutigut pisunut aalajangersimasunut sammisarpoq, tassa sunut sapiillisaarfi-usariaqartunut, soorlu orpinnut qallorneq aammalu aliikkusiartarfimmi nangiarnartumik misili-ineq, issuaanermili tulluuttumi ersersinneqartutut misigisassanut nuannersunut qilanaarneq meeqqat ukiup sinnerani pissusilersornerannut sunniuteqarsinnaavoq:

Sulisooq: Angalanermi misigisat annersaasa ilaat tassaavoq Johanna angisuunngo-rumalluni nerisarmat [illarpoq, aaqqiss.]. Tamannalu assut nuannaraa. Pis-sangaqaaq. Meeraatitta nutaanerit ilagaat. Nerisassanik assut narrutugaluarpoq. Ila

narrutuallaarujussuaqaaq. Siornalu aliikkusiarfiit ilaannut mikivallaarnini nalaappaa. Oqarfigaarpullu nerilluortaruni allissasoq, taavalu imaassinnaasoq aappaagu feerialerutta misilikkusutani misilissinnaassagaa. Ukiorkumi naallugu nerisarpaq narrussananilu. Pikkoreqaaq. Ullumikkut narrutjunnaarlunnarsimavoq.

Apersuisoq: Isumaqarpusilu Bonbonlandimut qilanaarnini pillugu taamaattoq?

Sulisooq: Aap, neriuppugullu taava "qaa qaa taamaalili ... takusinnaasimangilarpummi qanoq allitiginersoq. Angummammallu oqarsinnaalerpugut "Takuat, nerillu-artaraani sinilluartaannilu allisoqartarpoq [illarpoq, aaqqiss.].

Meeqqat inissitat ilarpassui ilaqtaminni kiisalu inissitaaqattaartarsimagunik inissitaaffimminni siumut takorlooruminaatsumik inuuneqartarsimapput massakkuinnarlu pisut isigisarlugit pisutigalugu siunissamut eqqarsaatitik kissaatitillu piviusunngornissaat naatsorsuutigisinnanngilluinnaramikkitt. Mølholt (2017) naapertorlugu tamanna meeqqat inissitat amerlaqisut pereersunik, pisunik pisussanillu ataqatigiisitsinissaminnik ajornartorsiuulersarnerannut pisutaasarpaq, siunissamut anguniagaqarnissartik anguniakkallu naapertorlugit ilionnissartik ajornartorsiuutigisarlugu (Mølholt, 2017).

Pisumi matumani takuneqarsinnaavoq qilanaarisat piviusunngorsinnaasutut meeqqap upperisai meeqqamut qanoq iliuseqarsinnaalersitsisartut, taamalu pissusilersornerminik allannguinissamut akisussaafeqalersitsisartut. Qilanaarnerli taanna meeqqanik perorsaanerme ator-neqarsinnaassappat sulisut aalaakaasariaqarput kiisalu feeriarnermi misigisat ilisarineqarsinnaasariaqarlutik, taamaalillutik meeqqat sulisunit tapersorneqarlutik takusinnaallualissammassuk pissusilersornerminnik allannguinerikkut angorusutatik angusinnaagitik, taamalu inuttut anguniagassortarnissamut piginnaaneqaleriartussallutik. Feeriami misigisat ataasiakkaat sulisut meeqqallu akornanni ataatsimut misigisanut qasseersuarnut ilanngunneqaraangata taava feeria meeqqat massakku iliornermikkut siunissamut sunniuteqarsinnaanerminnik paasinniler-nissaannut iluaqutaasinnaavoq.

Pissutsit tamakku meeqqanut annernut najugaqarfimmi atuunnerat annikinneruvoq, taamaammallu feeriarnerep perorsaanerme sulinerlut sunniuteqartiginissaa ersernerlunnerulluni. Meeraqarporli oqaluttuarnertik Danmarkimi misigisassanik pisiassanillu qilanaarnerlutik pillugu kingullermik feeriarnermik kinguninnguagut feeriarnissartik tulleeq takorluulereertarisik taavalu pisiassaminnut misilitassaminnullu ileqqaalereersarlutik. Meeqqallu taakku tassa feerialersarnerlutik aallaavigalugu imminnut aqussinnaalersarput iliuseqarsinnaalersarlutillu naak misissuinerup nalaani sulisut iliuseqarsinnaanngornissamut tapersersortaasinnaasut aalaakaasimannikkaluartut.

4.4 Feeriarnerep atuarnermut sunniutaa

Feeriarneq meeqqat kingusinnerusukku atuarnernut iluaqutaanersoq misissuinikkut nalunaatsumik akissutissarsineqarsinnaanngilaq. Meeqqat ilaat oqaluttuarnertik pillugu atuaqatiminnut oqaluttuarnertik nuannarisimallugu, atuaqatigiinnili nuannarisaaeeramik taamaaliornerlutik klassimi ilorrisimaarnerulissutiginnilaat. Paarlattuanik meeqqat marluk oqaluttuarnertik atuaqatiminnik sinngagineqarsimallutik, taakkumi feeriami misigisaqangaarsimannngillat, taamaammallu feeriarneq allanut akulerulluarnissamut aqutaasimannngilaq. Tassa apersuinerme ersersinneqannngilaq feeriarnerep meeqqat meeraqatigiit akornanni piffissami qaninnermi akuunerulersissimagai.

Meeqqat atuarfimmi piginnaasaat eqqarsaatigalugit naatsorsuutigisariaqarpoq silarsuarmik qaammaasaqarnerulernertik meeqqat atuarfimmi sulinermik iluaqutigisimassagaat, soorlu suut suunerinik paasisimanninnerulernikkut. Kisiannili meeqqat feeriareerlutik atuarfimmi piginnaasaqarnerulersimanersut oqaatigisinnaangilarput.

4.5 Sulisut kajuminnerulersarput

Nukarlernut akullernullu najugaqarfimmi sulisuusut qularnanngivissumk feeriami pitsaasunik misigisaqarsimapput. Meeqqat pinnguaqatigalugit nuannisaqatigalugillu nuannaraat. Misi-gisimapput meeqqat ilisarisisimanninnerulernikkut aammalu suliffigilluarsinnaanerulernikkut. Aamma ulluinarni najorneriniit meeqqat qanilaarnerusutut misigaat. Aammattaq misigipput meeqqat peqatigalugit angalanerit tamarmik oqinnerulerallutuinnaat tassami sulisut akunnerminni aammalu meeqqat peqatigalugit feeriami ullup ingerlanissaanik aalajangersimanninnerulernikkut malitaqaleramik.

Immikkoortortani allani marlunni sulisutaaq feeriami nuannersunik eqqaamasaqarput. Meeqqanik pinnguaqateqartarnertik meeqqallu qanilaarnerullutillu piuminarnernerat nuannaarutigisarsimavaat. Kisiannili qulaajaavimmi meeqqanik minnerusunik meerartalimmi sulisut sulinerulaarsimapput meeqqat sunik nalinginnarnik ikiortariaqarnerusarmata. Aammattaq meeqqanut angajullernut najugaqarfimmi sulisut apersuisumut oqaluttuarput feeriarneq ilaatigut ilungersunartarsimasoq inuusuttuaqqanik sulisut taakku aallanngikkallaramik sivisunngitsumik ilisarisisimanninnerulernikkut peqateqarneq pikkunartarsimammat.

Nukarlernut akullernullu najugaqarfimmi sulisut oqaluttuarput feeriarneq aamma meeqqat (ilorraap tungaanut) ineriartornerannik taamalu perorsaallutik sulinermik inerititaqarfiunerannik taakunniffigisaritsik:

Piffissap ingerlanerani assut ineriartorsimanninnerulernikkut takuneqarsinnaavoq. Assersuutigalugu sapaatit akunneranni ataatsimi Kapisilinneereerluta oqartarpugut: Malugaa-juk Johanna nammineq aneernissamat allamulluunniit inerisimanninnerulernikkut. Malugineq ajugaraluavut malugisarpavut. Takusinnaavarput ineriartorsimanninnerulernikkut. (Sulisut, najugaqarfik)

Feeriarnerlu tassa sulisut meeqqallu aalaakaatillugit meeqqat ataasiakkaat ineriartornerannik perorsaannermilu suleriaatsinik nalilersuinnermut periarfissaqartitsisinnaavoq.

4.6 Eqikkaaneq

Sulisut misigisarput feeriarneq meeqqanut qaammarsaataasartoq kiisalu silarsuarmik Kalaallit Nunaata avataaniittumik paasisimasaqarnerulersitsisartoq. Takornartarisanik ilisimasaqalerneq sumut nalusaraluamat pinissamat toqqissisimanninnerulernikkut taamalu silarsuarmut anillakaannissamat sapiissuseqarnerulersitsisarluani. Ullunili 14-ini feeriarneq Danmarkimi ulluinarni inuunermut meeqqat piareersaatiginaviangilaat.

Meeqqat feeriarnerminni sunik nalusaminnik misigisaqartinneqartaqaat taamalu pisinnaasamikkut qunusuisaarsinnaassusermikkullu killissaminnik nikisitsisarlutik. Sulisut naapertorlugit aarlerigisaraluatig misiginngitsoortarpaat, kiisalu ersigaluarnitik annilaangagaluarnitillu anigorsinnaasarlugit.

Feeriami meeqqat kiisalu sulisut taakkuusut kipisaqattaanngitsumik ataqatigiinnerat meeqqat sulisullu peqatigiinnerannut sunniuteqartarpoq. Meeqqat tatiginninnerulerat kingornalu ataqqinninnerusumik pissuseqalernerat sulisut misigisarpaat. Ataatsimoorluni misigisaqarneq ulloq unnuarlu angerlarsimaffimmi ataatsimut oqaluttuassartaqalersitsisarpoq, taannalu meeqqat akornanni kiisalu meeqqat sulisullu akornanni ataatsimuussusermut aalajangiisarluni. Immikkoortortani marlunni sulisut oqaluttuarput feeriarnep kingorna meeqqat piuminarnelersimanerannik misigisaqarsimallutik. Immikkoortortat arlaanni sulisut aamma oqaluttuarput meeqqat pitsaasumik pissuseqalersikkumallugit taamaaliornikkullu iliuseqarsinnaanerulersikkumallugit feeriarnermik oqaluttuat siunissami feerialersaernerit atorluartaritik.

Taamaattorli attaveqatigiilernerit ataatsimullu oqaluttuassartaqalernerq annaaneqartarput sulisut meeqqallu aalaakkaanngippata feeriarnep akornanni oqaluttuanik peqatigiinnep at-tassisusaqanngippat. Taamaammatt feeriarnep ulluinnarni perorsaanermi taamalu meeqqani ataavartumik sunniuteqarnissaanut sulisut aalaakkaassusiat apequtaalluinnarpoq.

Feeriarnep atuaqatigiit akornanni akuunerulernissamut sunniuteqangaartannginnera meeqqanik apersuinikkut erserpoq, tassami meeqqat Mælkebøttenimeersut naapertorlugit atuaqataat inissitaanngitsut ukiut tamaasa nunamut allamukarneq ajormata. Atuarfimmi suliat eqqarsaatigalugit ineriartornermik feeriamut toqqaannartumik attuumatinneqarsinnaasumik misissuineq takutitsinngilaq, naatsorsuutigisariaqarporli silarsuarmik qaammaasaqarnerulernerq imminullu tatiginerulernerq suliatigut ersersinnaassasut. Feeriali taama pissarsiaqarfiussappat ulluinnarni perorsaaneq apequtaavoq feeriarnep milu ataasiinnarmi anguneqarsinnaanani.

Kiisalu misissuinerup takutippaa feeriarnep sulisut kajumissusiannut sulinermillu nuannarinernut sunniuteqartarpoq. Qassit oqaluttuarput meeqqanik nutaamik misigisaqateqarnikkut nuannaqqilersimallutik aammalu ataatsimut isigalugu suleriaaseq qeratanngitsoq iluarisimaarsimagitsik. Tamatuma saniatigut sulisut marlussuit feeriarnep ineriartornermik feeriarnep suliat kingunerinik takusaqarnermik ulluinnarni perorsaanermut kajumissuseqalersarlutik.

Ataatsimut isigalugu taamaalilluni misissuinnikkut takutinneqarpoq feeriarnep meeqqat inissitat inuttut ineriartornerannut, ataqatigiilernerup kiisalu sulisut kajumissusiannut iluaqutaasartoq. Meeqqat sulisullu oqaluttuarput silarsuarmut qaammaasaqarnerulerlutik, imminut tatiginerulerlutillu iliuseqarsinnaassuseqarnerulersimallutik, pereersut, pisut pisussallu ataqatigiinnerannik paasinninnerulersimallutik kiisalu meeqqat sulisullu tatigeqatigiinnerat annerulersimasooq. Feeriarnep pissarsissutaalluussappat meeqqat feeriarnissamut piareersarluarsimasariaqarput, qaninnissamut ataqatigileriarternissamullu periarfissaqartitsisoqassasoq / piffissaqartitsisoqassasoq, kiisalu feeriarnep misigisanik nutaanik ilisimariikkanillu imaqassasoq, taamaalillutik meeqqat killissaminnik qaammaasaminnillu nikisitsisinnaassasut, illuatungaanilu feeriarnep pisussanik takorluereersinnaassasut qilanaarutissaqarsinnaassasullu.

Tamatuma saniatigut sulisut aalaakaappata feeriarnep perorsaanikkut sunniuteqarnerpaassaaq, tassa sulisut feeriarnep misigisanik ungasinnerusumi ataqatigiinnermik suliaqarnerminnut ilanngussisinnaappata kiisalu meeqqallu ataasiakkaat ineriartorneranni misigisanik atorluaasinnaappata feeriarnep sunniuteqarluassaaq.

Allaaserisat najoqqutarineqartut

- Arnfred, J., Svendsen, K., Rask, C., Jeppesen, P., Fensbo, L., Houmann, T., Obel, C., Nicolaisen, J. & Bilenberg, N. (2019): "Danish norms for the Strengths and Difficulties Questionnaire" in *Danish Medical Journal*, 66(6)
- Carr, N. (2011). *Children and families' holidays experiences*. London & New York: Routledge.
- Dahl, K.M. (2016). *Allu: Evaluering af et botilbud til unge*. København: VIVE – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd.
- Dahl, K.M., Kloppenborg, H.S. & Pedersen, N.J.M. (2020). *Kortlægning af døgninstitutionsområdet i Grønland*. København: VIVE – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd.
- Hazel, N. (2005). Holidays for Children and families in Need: An Exploration of the Research and Policy Context for Social Tourism in the UK. *Children & Society*, 19(3), 225-236.
- Højlund, S. (2006). Hjemlighed som pædagogisk strategi. I O.S. Kristensen (red.), *Mellem omsorg og metode: Tværfaglige studier i institutionsliv* (s. 95-135). Viborg: Forlaget PUC.
- Højlund, S. (2009). Hjemlighed som velfærdsparadoks: Om iscenesat autenticitet i døgninstitutioner for anbragte børn. *Tidsskrift for Antropologi*, 1(59/60), 49-66.
- Lewis, E. (2001). *The Benefits of Recreational Holidays for Young People in Public Care*. London: National Children's Bureau.
- McCabe, S. (2009). Who needs a holiday? Evaluating social tourism. *Annals of Tourism Research*, 36(4), 667-688.
- McCabe, S. & Johnson, S. (2013). The happiness factor in tourism: Subjective well-being and social tourism. *Annals of Tourism Research*, 41, 42-65.
- Minnaert, L. (2012). The value of social tourism for disadvantaged families. I H. Schänzel, I. Yeoman & E. Backer (red.), *Family tourism: Multidisciplinary perspectives* (s. 93-104). Bristol: Channel View Publications.
- Mølholt, A.-K. (2017). *Når man har været anbragt: En sociologisk undersøgelse af fortællinger om fortid, nutid og fremtid hos unge, der har været anbragt uden for hjemmet*. Ph.D.-afhandling. Ålborg: Ålborg Universitet.
- Schänzel, H.A. (2013). The importance of 'social' in family tourism. *Asia-Pacific Journal of Innovation in Hospitality and Tourism*, 2(1), 1-15

VIDEN
VELFÆRD

DET NATIONALE FORSKNINGS-
OG ANALYSECENTER FOR VELFÆRD